

'N SIFTINGSTOETS BETREFFENDE ANGS BY SKOOLGAANDE
KINDERS

Verhandeling voorgelê ter gedeeltelike
nakoming van die vereistes vir die graad

M A G I S T E R A R T I U M
(Sielkunde)

aan die

POTCHEFSTROOMSE UNIVERSITEIT VIR CHRISTELIKE
HOËR ONDERWYS

deur

I.S. PRETORIUS, Honns. B.A.

HEIDELBERG, Tvl.
APRIL 1965.

B E D A N K I N G S.

Aan die volgende persone en instansies wens ek graag my hartlikste dank en erkentlikheid te betuig:

Die Transvaalse Onderwysdepartement, Die Vrystaatse Onderwysdepartement en die Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap vir toestemming om in skole onder hulle jurisdiksie, te kon werk.

Die hoofde en personele van die volgende skole:

President Pretoriuskool, Potchefstroom.

M.L. Fick Laerskool, Potchefstroom.

Hoër Volksskool, Potchefstroom.

Loopspruit Gr. II skool.

Parys se Hoërskool.

Die Volksskool Parys.

Hentie Cilliers Hoërskool, Virginia.

Emmasdal Nywerheidskool.

Die Bibliotekaris van die volgende biblioteke:

Die Ferdinand Postma, Potchefstroom.

Die N.I.P.N., Johannesburg.

Transvaalse Onderwysdepartement, Pretoria.

Departement Onderwys, Kuns en Wetenskap, Pretoria.

Heidelbergse Onderwyskollege, Heidelberg.

Mnr. en Mev. N.M. Pienaar, vir hulle hulp i.v.m. leespeil standaardisasie van vraelyste. Mnr. M.P.A. van der Walt, H.J. Schulenburg en J.T. van Rensburg vir hulle vriendelike hulp en advies gedurende die navorsingsperiode. Mnr. en Mev. J.T. van Rensburg vir die gebruik van hulle woning naby die Universiteit. Aan Mej. Christa Lourens en Mnr. Johan Pretorius my hartlike dank vir hulle hulp met die kontrolering van vraelyste. Aan Mev. M.C. Hattingh my opregte dank vir die voortreflike wyse waarop die verhandeling getik is.

My leier, Prof. Dr. D.J.W. Strümpfer vir sy simpatieke en inspirerende leiding.

Prof.-/-

Prof. Dr. J.M. Hattingh en Prof. Dr. C.F.
Schoeman vir hulle hulp en advies.

My ouers en ander belangstellendes wat deur-
gaans 'n bron van inspirasie gebly het.

Vir onbaatsugtige hulp en ondersteuning, my
innigste dank aan my vrou. Ek waardeer dit baie
dat sy en my kinders my met soveel lankmoedigheid
aanvaar het.

Aan God die Eer.

LYS VAN TABELLE

<u>TABEL</u>	<u>Bls.</u>
1. Korrelasie tussen die vier angs- skale.....	21
2. Itemontleding van A.A.S., M.A.S., T.A.S., en S.A.S.	23
3. Rekenkundige gemiddelde en stan- daardafwyking van die I-skaal.	21
4. Korrelasie met ouderdom en vrae- lystelling.	31
5. Variansie-ontleding om verskille tussen ouderdomme na te gaan	31
6. Variansie-ontleding om verskille tussen standerds na te gaan	31
7. Rekenkundige gemiddelde en stan- daardafwykings van seuns en dogters asook t-waardes en F-waardes om ge- slagsverskille na te gaan	33
8. Rekenkundige gemiddelde en stan- daardafwyking van ouderdomme asook t-waardes en F-waardes	41
9. Toets - hertoets betroubaarheid	43
10. Twee - helfte betroubaarheid	43
11. Betroubaardheidskoëfisiënt volgens KR-21	45
12. Rekenkundige gemiddelde en standaard- afwyking van Loopspruitskool en kon- trolegroep asook t-waardes en F-waar- des vir vergelyking van groepe	48
13. Rekenkundige gemiddelde en standaard- afwyking van E.N.S. en kontrolegroep asook t-waardes vir vergelyking van groepe	48
14. Korrelasies tussen vraelystellings en F1-C en F2-C skale van die Bern- reuter Persoonlikheidsvraelys	50
15. Stanine gemiddeldes en gemiddeldes van E.N.S.- en Loopspruitgroepe	50
16. Korrelasie tussen vraelystelling en gemiddelde persentasie	56

<u>TABEL</u>		<u>Bls.</u>
17.	Korrelasie tussen vraelystelling en I.K.	56
18.	Korrelasie tussen leuenskaaltel- ling en angstelling	59
19.	Staninetellings	64
Grafieke:		
	Verspreiding van dogters	61
	Verspreiding van seuns	62

I N H O U D S O P G A W E

	<u>Bls.</u>
Bedankings	i
Lys van Tabelle	iii
Inleiding	1
1. Angs as Sielkundige Verskynsel.	
A. I. Standpunte oor Angs	1
Loosli-Usteri	1
Adler	2
Freud	2
Bowlby	2
Horney	2
May	2
Watson	2
Mowrer	2
II. Interpersoonlike verhoudinge, Ag- gressie, Dryfvere en Angs	2
Horney	2
Wijngaarden	4
Angs en Dryfeer	5
Young	55
Mowrer	5
Dollard en Miller	5
Spence en Taylor	6
III. Angs as Neurotiese Angs	7
May	7
Thorpe en Katz	7
IV. 'n Aantal wyses waarop Angs Open- baar word	7
(i) Angs en Neurose	7
Horney	7
White	8
Thorpe en Katz	8
(ii) Angs en Psigomatiese verskynsels van Duyvendijk	9
May	9
(iii) Angs en Fobieë	9
Kuypers	10
Freud	10
Thorpe en Katz	10
(v) Samevatting	10

B.	i.	'n Persoonlikheidskaal van Manifeste Angs	11
	ii.	Die kindervorm van manifeste ang ..	14
	iii.	Skeidingsangs	15
	iv.	„Forced Choice Form" (Heineman)	15
	v.	Toetsangs	16
	vi.	Algemene angsskaal (Sarason et al) .	16
	vii.	Algemene Angsskaal (Cox & Leaper) ..	16
2.		Samestelling van die P.U.S.A.K.	18
		Vertaling van bestaande Engelse vraelyste...	18
		Afneem van vraelyste	19
		Nasien van antwoorde	19
		Korrelasie tussen oorspronklike vraelyste ..	20
		Ontleding van items	22
		Frekwensieverspreiding, proporsie en korrelasie	22
3.		Toepassing van die P.U.S.A.K.	28
	a.	Afneem van die P.U.S.A.K.	28
	b.	Sortering van die vraelyste	29
	c.	Geslagsverskille	29
	d.	Berekenings om geslagsverskille na te gaan	30
	e.	Bespreking van resultate	32
4.		Betroubaarheid en geldigheid van die P.U.S.A.K.	34
	A.	Inleiding: Bespreking van navorsing ...	34
	B.	Betroubaarheid	42
		a. Toets - Hertoets	42
		b. Twee - helfte betroubaarheid	44
		c. Kuder Richardson - Formule 21	44

C. Geldigheid

	<u>Bls.</u>
C. Geldigheid	46
a. Loopsiruit en kontrolegroep	47
b. E.N.S. en kontrolegroep	47
c. Verwantskap tussen Fl - C en F2 - S en P.U.S.A.K.	49
Bespreking van resultate	49
D. P.U.S.A.K., Intelligensie en pres- tasie	51
Bespreking van navorsing	51
a. Die P.U.S.A.K. en gemiddelde persentasie	55
b. Die P.U.S.A.K. en Intelligen- sie	57
Bespreking van resultate	57
5. Frekwensie Poligone, Toepassing van die P.U.S.A.K., Snypte.	58
A. Grafieke vir dogters en seuns	58
B. Die P.U.S.A.K.	59
Toepassing.	
C. Administrasie van die P.U.S.A.K.	63
D. Snypte	63
Samevatting	65
Summary	68
Literatuurverwysing	71
Bylae A. Vertaalde vorm van die vier Engelse Vraelyste	79
Bylae B. Antwoordblaaie	87
Bylae C. Instruksies	91
Bylae D. Die P.U.S.A.K.	93
Bylae E. Antwoordbladsy	95

HOOFSTUK 1

I N L E I D I N G.

ANGS AS SIELKUNDIGE VERSKYNSEL

Die invloed van angs op die kind is van groot omvang en het verreikende gevolge in verband met die ontwikkeling van die persoonlikheid. Dit word dan ook deur Horney (1951) bestempel as een van die pynlikste ervarings wat die mens kan ervaar. Die rol wat angs speel by die neuroses en psigoses kan nie onderskat word nie. Angs is 'n wesentlike faktor by die proses van neurose en dit vervul 'n dinamiese funksie in die ontstaan van 'n neurose.

In die literatuur oor die begrippe angs en vrees is daar nie eenstemmigheid nie. Freud, Horney, May, Kuypers en Loosli-Usteri, onder andere, onderskei tussen angs en vrees. Volgens genoemde navorsers is angs objekloos en vaag van aard. Die beangste persoon is, met ander woorde, onseker waarom hy beangs is. Vrees, daarenteen, het 'n objek waarvoor daar gevrees word. Die Behavioris, Watson, maak geen onderskeid tussen angs en vrees nie. Die nuwere garde gedragssielkundiges, waaronder Mowrer, Dollard, Miller, Spence en Taylor, maak ook geen duidelike onderskeid tussen angs en vrees nie, veral omdat hulle dit beskou as 'n aangeleerde eienskap van die mens.

A. I. Standpunte oor angs

Oor die begrip angs is daar baie uiteenlopende standpunte. Loosli-Usteri (1948) noem dat uit al die definisies van angs wat sy teengekome het, die elemente toestand - onrus - konflik duidelik spreek. Dit is egter 'n baie omvangryke siening.

Adler (1924) onderskei glad nie tussen angs en minderwaardigheidsgevoelens nie. Freud (1933 en 1949) se teorieë oor angs kom kortliks op die volgende neer:

- i. By die suigeling is die skeiding van die geliefdes die hoofgevaar.
- ii. In die falliese stadium (penisfase) is die angs vir kastrasie die hoofgevaar.
- iii. In die latente fase is die bedreiging van die Ego die hoofgevaar.

Bowlby (1960) sien 'n voorbeeld van primêre angs in die kind se reaksies wanneer hy geskei word van sy moeder. Die kindjie beskou die moeder as 'n hawe van veiligheid en wil nie van haar af weggeneem word nie. Die vorm van angs noem Bowlby skeidings-angs.

Horney (1951) sien angs as die gevolg van versteurde interpersoonlike verhoudinge en konfliktsituasies wat ontstaan uit die versteurde interpersoonlike verhoudinge.

May (1950) sien angs as vrees wat ontstaan nadat sekere waardes wat die persoon vir sy bestaan as individu, noodsaaklik ag, bedreig word.

Watson (1928) sien vrees (angs) as gekondisioneerde reflekse. Volgens hom is die meeste vrese deur suggestie of oordraging aangeleer. Mowrer (1950) sien angs as die gekondisioneerde vorm van die pynreaksie, m.a.w. die persoon neem die gevaarteken (stimulus) waar en die gekondisioneerde respons wat dan volg in afwagting op die gevaar, is angs.

II. Interpersoonlike Verhoudinge, Aggressie, Dryfvere en Angs.

Die menings van 'n paar ondersoekers in verband met angs word hieronder opsommenderwys bespreek.

Horney (1951) beweer dat angs ontwikkel in 'n omgewing wat onbetroubaar, wreed en on-

regverdig is. Die faktore dwarsboom ook die vrye gebruik van die kind se energie en ondergrawe sy besef van eie waarde en onafhanklikheid. Volgens Horney is die kind nie bang vir straf of verlating as gevolg van sekere beperkinge nie, maar wel vir 'n ,wrede' omgewing wat sy ontwikkeling kan belemmer. Sodanige omgewing bedreig nie net die kind se instiktiewe begeertes nie, maar wel die kind se individualiteit, omdat sy sekuriteit en ontwikkeling, van sy ouers, en in 'n mindere mate ander volwassenes in sy omgewing, afhang.

Die angs wat by kinders aangetref word, noem Horney basiese angs. Die begrip angs omskryf sy verder as: "the feeling a child has of being isolated and helpless in a potentially hostile world. A wide range of adverse factors in the environment can produce this insecurity in a child: direct or indirect domination, indifference, erratic behaviour, lack of respect for the child's individual needs, lack of real guidance, disparaging attitudes, too much admiration or the absence of it, lack of reliable warmth, having to take sides in parental disagreements, too much or too little responsibility, overprotection, isolation from other children, injustice, discrimination, unkept promises, hostile atmosphere and so on and so on." (1957, p.41.)

Dit skyn dus of alles wat die kind se sekuriteit versteur basiese angs ten gevolge het. Die angstige kind kan van verskillende metodes gebruik maak om sy onsekerheid en hulpeloosheid die hoof te bied.

Angs en aggressie

Die angstige kind mag aggressief raak om hom te laat geld teen diegene wat hom verstoot of mishandel. As hy hom hierdeur nie kan laat geld nie, mag hy sy aggressie na binne keer en homself verkleineer om langs die weg simpatie te verkry.

Horney (1957) beweer dat die behoeftes van die aggressiewe persoon kompulsief van aard is en deur basiese angs aangedryf word. Volgens haar het die aggressiewe tipe 'n behoefte daaraan om beter as ander mense te wees. In sy verhouding met ander mense vra hy hom die vraag af wat hulle vir hom werd is t.o.v. bv. geld, posisie of prestige. "The person is consciously or semi-consciously convinced that every one acts this way, and so what counts is to do it more efficiently than the rest." (1957, p.65.)

Die aggressiewe tipe het ook 'n groot behoefte aan erkenning. In die erkenning sien hy nie net die bevestiging van homself nie, maar ook die moontlikheid dat andere van hom sal hou.

Wjngaarden (1955) onderskei twee tipes van aggressie wat 'n oorsprong het in angs. Hy praat van saaklike aggressie wat voortspruit uit 'n objektiewe gevaar - 'n teken dat die sinsverbondenheid in gevaar is. In die tweede plek is daar die persoonlike aggressie of die vlug uit angs wat in die persoon en bestaanswyse setel maar op die buitewêreld geprojekteer word.

In aansluiting met aggressie kan genoem word dat vyandigheid en angs nou saamgaan. Freud (1949), Horney (1951), Jersild (1957) en May (1950) meen dat angs en vyandigheid hand aan hand gaan. As

die vyandskap dan onderdruk word, lei dit gewoonlik tot verhoogde angs.

Angs as dryfveer (Motivering).

Navorsers op die gebied van leer en gedragspatrone is geneig om die begrip instink te vervang met die begrip dryfveer. Young (1961) beweer dan ook dat die begrip dryfveer gedrag baie beter omskryf as die begrip instink. "Drives arouse, sustain and to some extent regulate the pattern of behaviour. (1961, p.107). Dié navorsers lê dan ook baie klem op die rol van aangeleerde response.

Een van dié voorstanders, Mowrer (1939) het baie klem gelê op die invloed van kondisionering wat die menslike gedrag aanbetref. Ten opsigte van angs maak hy die bewering dat angs aangeleer is. Angs berus op ervaring en is afwagend van aard. As 'n persoon verwag dat hy gaan faal in 'n onderneming of sy geliefde sal verloor of in hegtenis geneem sal word of selfs beseer sal word, word hy angstig. Die angs is dus die gevolge van ervarings uit sy lewensomstandighede. Volgens Mowrer is die funksie van angs dus dat dit die organisme motiveer om op te tree teen dreigende gevaar.

Dollard en Miller (1950) onderskryf die mening van Mowrer (1939) dat die menslike gedrag tot 'n groot mate aangeleer is. Volgens hulle leer die mens om te vrees, skuldig te voel, asook simptome en rasionalisasie. Hulle noem dat daar dwarsdeur die sogenaamde leerproses - vanaf reflekshandeling tot meer komplekse handeling, daar belangrike basiese faktore aanwesig is. Die basiese faktore is:

dryfvere...../-6-

dryfvere, stimulus, respons en beloning (versterking). Gedragspatrone sal gewoonlik die riglyne volg van dryfveer - stimulus - respons - beloning. Hulle bestempel ook onder andere dryfveer en motivering as sinonieme van mekaar. Hulle maak nie 'n duidelike onderskeid tussen angs en vrees nie. Hulle bestempel angs (vrees) as een van die belangrikste dryfvere in die mens. Hulle noem drie redes waarom angs (vrees) so belangrik is:

- i. Omdat dit sterk kan wees.
- ii. Omdat dit maklik deur leer aan ander stimuli geheg kan word.
- iii. Omdat dit die motief is wat inhiberende response in die meeste konflikte voortbring.

Uit Hull se teorie oor leer het Spence en Taylor (1953) interessante afleidings gemaak in verband met dryfvere by die manifestering van angs. Taylor gaan uit van die standpunt dat responssterkte in 'n kondisioneringsituasie in 'n mate 'n positiewe funksie is van die totale dryfveer. Sy beweer dat variasies wat psigiatries as manifeste angs beskryf kan word, weerspieël word in verskille in dryfveer.

Young (1961) stel dit dat angs 'n vorm van motivering is en soos wat dit andere vorms van motivering aanbetref, betrek dit gedrag by die uitlewing daarvan.

Uit die sienswyse van Mowrer (1939 en 1950), Dollard en Miller (1950) en Taylor en Spence (1953) oor die begrip angs, skyn dit of aangeleerde response (kondisionering) 'n belangrike rol speel in die oorsprong van angs.

III. Angs en Neurotiese angs.

Uit die literatuur blyk dit dat dit nie altyd maklik is om 'n duidelike onderskeid tussen die begrippe angs en neurotiese angs te maak nie. May (1950) beweer dan ook dat allerlei vorms van angs by die meeste mense eintlik in 'n gemengde vorm voorkom.

May (1950) en Thorpe en Katz (1961) beweer dat by normale angs die optrede ten opsigte van 'n gevaar:

- i. Nie buite verhouding met die gevaar is nie.
- ii. Nie verdringing of ander meganismes van intrapsigiese konflikte betrek nie.
- iii. Nie neurotiese verdedigingsmeganismes aanwend om die gevaar die hoof te bied nie.

Normale angs is aanwesig dwarsdeur die persoon se lewe as sogenaamde objektiewe angs, soos deur Freud genoem.

By neurotiese angs darenteen is die optrede:

- i. Buite verhouding tot die objektiewe gevaar.
- ii. Verdringing en ander vorms van intrapsigiese konflikte word betrek.
- iii. Dit word deur verskillende vorms van verskansing van aktiwiteit en gewaarwording soos bv. inhibisies, die ontwikkeling van simptome en die verskillende metodes van verdedigingsmeganisme hanteer.

IV. 'n Aantal wyses waarop angs openbaar word

i. Angs en neurose

Freude (1949) bestempel angs as fundamenteel en 'n sentrale probleem van neurose. Horney (1951) bestempel angs as

een van die grootste oorsake vir die ontstaan van 'n neurose. Sy beweer dat maso-gisme, die invloed van 'n neurotiese behoefte aan liefde, die betekenis van neurotiese skuldgevoelens heen wys op die beslissende rol wat angs speel in die ontstaan van neurotiese karaktereienskappe ".....there is one essential factor common to all neuroses, and that is anxieties and the defences, built up against them. Intricate as the structure of a neuroses may be, this anxiety is the motor which sets the neurotic going and keeps it in motion." (1951, p.23.) White (1956) beskou neurose as 'n wanaanpassing, maar dit kan onderskei word van ander wanaanpassings omdat dit ontstaan deur faktore wat hulle oorsprong het in 'n stryd met angs. 'n Angsteorie van neurose vind 'n grondslag daarin dat neurose 'n oorsprong het in die mens se stryd om veiligheid en sekuriteit. Die neurotiese persoon se probleem lê daarin dat hy bang is as gevolg van onaangename ervarings wat dreig om sy sekuriteitsgevoel te ondergraaf. Die onaangename ervarings kan dikwels chronies van aard wees. Die neurotiese persoon kan onbewustelik verdedigingsmeganismes aanwend om die herhaling van hierdie bedreiginge die hoof te bied. As verdere onaangenaamhede of moeilikhede opduik, as die reeds bestaande, dan mag die angs en verdedigingsmeganismes vererger word tot op 'n breekpunt en sogenaamde simptoombvorming of tot op 'n stadium waar die persoon nie meer kan uithou nie.

Thorpe en Katz (1961) praat van 'n angsneurose wat gepaard gaan met vrees en 'n chroniese bekommernis. Die persoon is beangsd, selfs in omstandighede waar daar

geen teken van gevaar of moelikhede is nie. Hulle beweer dat angsneurose die resultaat is van onsekuriteit, minderwaardigheid en skuldgevoelens. Uiterste angsneurose by volwasse nes word dikwels geassosieer met 'n geskiedenis van onsekuriteit in die ouerhuis wat versterk is deur dreigemente of verne-derende ervarings op skool.

ii. Angs en Psigomatiese verskynsels

Van Duyvendijk (1938) maak melding van 'n aantal liggaamlike veranderinge wat ge-vaard gaan met angs. Die versnelde hart-klop, gejaagde asem, stotter, bleek word en gil is welbekend by die beleding van angs. Die klierafskeiding word deur angs versterk, sodat sweet verskyn, die persoon hoender-vleis word en die oë verstar. Die kind kan selfs ook urineer of ontlasting hê tydens so 'n belewenis.

Cannon, soos aangehaal deur May (1950) bevind dat angs dikwels aanwesig is by die verhoogde suikerproduksie van die liggaam en tot gevolg het suikersiekte. May noem ook dat Wolf, Mittelman en Scharf dertien pasiënte met maagsere ondersoek en ondervra het. Hulle het bevind dat angstige situ-asies by die pasiënte oormatige maagwerking ten gevolge het. Alhoewel die pasiënte verskillende persoonlikheidstrekke het, is sommige ooreenstemmende karaktertrekke soos onafhanklikheid, selfgenoegsaamheid met onderliggende angs wat deur gevoelens van haatdraendheid en aggressie geopenbaar word, tog aanwesig.

iii. Angs en Fobieë

By baie navorsers van angs bestaan die gedagte dat angstoestande niks anders as

fobieë is nie. Kuypers (1954) definieër fobieë as: "Phobieën sijn abnormale gevallen van 'vrees', byv. voor scherpe voorwerpen, voor besmetting, voor ziekten, voor vuur, voor vet, voor een grootte ruimte, voor een kleine ruimte, enz. Feitelyk is het veel-
eer angst by iets dan vrees voor iets."
(1954, p.70).

Freud (1949) sien 'n fobie as die transformasie van 'n interne gevaar in 'n eksterne gevaar. 'n Neurotiese angs word verander in 'n objektiewe angs.

Thorpe en Katz beskou fobieë as 'n vorm van verdringing. Deur middel van hierdie verdringing of verdedigingsmeganisme probeer die neurotiese persoon van die lyding en ongemak wat deur angs veroorsaak word, ontslae raak.

V. Samevatting

Dit blyk dat die potensialiteit vir angs aangebore is. Skeidingsangs soos Freud (1933) en Bowlby (1960) dit sien, is 'n voorbeeld van primêre angs. Ook aangebore in die mens is 'n selfbeskermingsdrang en 'n soeke na sekuriteit en standvastigheid - as dié in gevaar gestel word, kan daar gepraat word van basiese angs.

Ervaring bring egter ander vorme van angs mee deur middel van suggestie, Baldwin (1956) en kondisionering soos deur Watson (1928), Mowrer (1950) en Spence en Taylor (1953) gesien. Angs as intense belewenis is vaag vir die angstige persoon. Uit die werke van Kuypers (1954) en Jersild (1954) wil dit voorkom dat angs objektief gemaak kan word deur dit op iets konkreet te projekteer sodat die persoon weet waar-

voor daar gevrees word. Freud (1949) sien in 'n fobie die transformasie van 'n interne gevaar in 'n ekstern gevaar; m.a.w. 'n neurotiese angs word verander in 'n objektiewe angs.

Die rol van dryfvere of motivering van angs is belangrik. By al die navorsers oor angs word direk of indirek na die rol van motief verwys. Mowrer (1960), Dollard en Miller (1950) en Spence en Taylor (1953) beklemtoon aangeleerde gedrag en die rol van dryfvere, stimuli, response en beloning by angs. Mussen et al (1963) sien die opwekking van angs ook as aangeleerde response. Mowrer (1950) beweer dan ook dat angs as dryfveer objektief van aard is en waargeneem kan word.

B. Angsskale

Sedert Janet Taylor in 1951 haar persoonlikheidsskaal van Manifeste Angs die lig laat sien het, het daar verskeie publikasies in die verband verskyn. Vervolgens word kortliks verwys na die angsskale van Taylor (1951), Castaneda et al (1956), Hallworth (1961) Heineman (1953), Sarason et al (1961) en Cox en Leaper (1959)

i. 'n Persoonlikheidsskaal van Manifeste angs. J. Taylor.

In 1951 het J. Taylor 'n manifeste angsskaal saamgestel met die vooropgestelde doel om ooglid kondisionering te toets. Sy het ± 200 items uit die M.M.P.I. geneem en aan 5 kliniese Sielkundiges voorgelê met 'n definisie van manifeste angs na aanleiding van Cameron se beskrywing van chroniese angs reaksies. Die persone was versoek om die items wat manifeste angs sou aantoon, uit te soek. 65 Items waarop 80% of meer ooreenstemmend was, is gekies vir 'n angss-

skaal. Hierdie 65 items en 135 items wat volgens die Sielkundiges nie angs aantoon nie, is aan 352 studente in Sielkunde voorgelê vir beantwoording. Die vraelystellings het gewissel van 1 tot 35 met 'n mediaan van ongeveer 14. Die vorm van distribusie was effens skeef in die rigting van hoër angs.

Die vraelys het hierna verskeie veranderinge ondergaan sodat dit nou 50 vrae bevat wat 'n hoër korrelasie het met die totale angstellings in die oorspronklike groep. Die buffer items is ook verander sodat die hele vraelys van 200 tot 225 vrae vermeerder is. (Al die L, K en F skaal vrae uit die M.M.P.I. asook 41 items uit Wesley se onbuigsaamheidsvraelys is ingesluit).

As 'Biografiese Lys' is die vraelys toegepas op 1971 Sielkunde studente aan die Staatsuniversiteit van Iowa tussen September 1948 en Junie 1951. Die frekwensiepoligoon het 'n positiewe skewe neiging getoon soos by die oorspronklike vraelys. Die 50ste persentiel het by ongeveer 13 geval, die 80ste persentiel by ongeveer 21 en die 20ste by ongeveer 7. Die mediaan van die verspreiding was 14.56.

Geslagsverskille

Die vergelyking tussen die totale tellings tussen die twee groepe het aangetoon dat die gemiddelde telling van die dames hoër is as die van die mans. Die verskil tussen die twee gemiddeldes was statisties egter nie betekenisvol nie. Na aanleiding van die bevinding was besluit om albei geslagte in een verspreiding te gebruik.

Standhoudendheid

Om die betroubaarheid van die vraelyste bepaal is 59 van die Sielkundestudente na drie weke getoets en 'n Pearson-produk-moment

koëffisiënt van .89 is verkry. 113 van die studente is na 5 maande getoets en 'n toets-hertoets koëffisiënt van .82 is verkry. 50 van die studente is na 9 - 17 maande hertoets en 'n koëffisiënt van .81 is verkry. Die afleiding kan dus gemaak word dat die relatiewe posisie van die individu in sy groep sowel as die absolute telling na verloop van tyd dieselfde bly.

Hersiening van die skaal

Die toets was hersien om van die vrae eenvoudiger te stel om dit makliker te verstaan. Die 50 items was aan die 15 beoordelaars gegee om dit volgens verstaanbaarheid in vier groepe te klassifiseer van maklik tot moeilik verstaanbaar. 28 van die items het 'n gemiddelde telling van 2 of meer gehad en is in twee vorms oorgeskryf. Die items is daarna aan 18 beoordelaars gegee om die eenvoudigste en ook die items wat naaste aan die oorspronklike mening, is uit te soek.

Verwantskap tussen die ou en nuwe skale

Om die verwantskap tussen die ou en nuwe skale na te gaan, is die skale toegepas op Sielkundestudente van die North Western University College. 'n Groep is uitgesoek wat die oorspronklike vraelys makliker sou verstaan. 'n Pearson-produk-moment korrelasie van .85 tussen die ou en nuwe toetse is gevind. Vir die 28 hersiene vrae is die korrelasie .80. Die vraag het ontstaan of hersiene vrae tog eenvoudiger is en verkeerde interpretasie uitsluit. Die 59 proefpersone se tellings is weer geneem en die tellings vir die 28 items met tellings van die 22 ander items gekorreleer. Dit was veronderstel dat as die 28 items wat hersien was, eenvoudiger is, dit 'n hoër korrelasie met die ander 22 items sal toon. Vir die hersiene 28 items was die korrelasie .83 en vir die oorspronklike

28 items .81. 'n t - Toets om verskille na te gaan, was onbeduidend nieteenstaande die verskille in korrelasiëkoëffisiënt.

Om verdere verspreidings van tellings na te gaan, is die nuwe vraelys aan 229 studente in Sielkunde gegee. Die bevinding was dat die vorm van verspreiding en die waardes van kwartiele niks verander het van die van die oorspronklike nie. 179 Studente is na vier weke weer getoets en 'n produk-moment korrelasie van .88 is gevind. Die gemiddeldes het egter van 14.94 tot 12.92 verander. Die t-toets was beduidend by .01 peil.

ii. Die kindervorm van die Manifeste angsskaal

Castaneda et al (1956) pas Taylor (1951) se manifeste skaal aan om dit by kinders te gebruik. Die vraelys word op 60 leerlinge toegepas om informasie in te win in sake moeilikhede wat betref die instruksies, toepassing en verstaanbaarheid van die toetse. 42 Angsitems word geneem en gewysig. Daar was ook 11 leuenskaal-items bygevoeg. Genoemde items is aan twee elementêre skool beampptes voorgelê om dit na te gaan vir verstaanbaarheid vir die doel waarvoor dit beoog word. Kopieë van die toets is deur die onderwysers in 15 klasse van vier verskillende skole toegepas. Die kind moes net na elke vraag 'n kringetjie om die JA of NEE trek na gelang van persoonlike gevoel. (Bo aan elke vraelys was plek vir die leerling se naam, geslag, standerd en skool se naam) 386 Leerlinge was getoets. 'n Week later was die groepe hertoets. Tewynte aan afwesigheid is slegs 361 kinders hertoets. Toets - hertoets vir 4de tot 6de graad is gevind:

	<u>4de gr.</u>	<u>5de gr.</u>	<u>6de gr.</u>
Dogters..	.70	.94	.89
Seuns....	.88	.91	.82

iii. Skeidingsangs

Die skeidingsangsskaal Hallworth, (1961) bestaan uit 11 JA - NEE vrae. Ses van Lynn se vrae toon by ontleding dat drie daarvan te doen het met skeiding van moeder en 'n ander met 'n algemene afkeur aan alleenheid. Die meeste van die vrae is vergelykbaar met vrae in die kinder-vorm van die Manifeste angs. 'n Kort vraelys is saamgestel wat angs meet in soverre dit skeiding van ouers, onderwysers en ander kinders aanbetref. Drie van die vrae stem ooreen met die van Lynn. Voorbeelde hiervan is:

(a) Ek voel onsteld as my moeder nie saans tuis is nie.

(b) Ek het al dikwels by die skool eensaam gevoel.

Koëfisiënte vir interne konstandheid is gemeet en 'n korrelasie van .72 vir eerste jaar en .61 vir vierde jaar "Grammar school" seuns is gevind.

iv. Heineman (1953) stel 'n "Forced-choice form" van die M.A.S. saam omdat dié skaal deur sosiale gunstigheid beïnvloed kan word aldus Heineman. Sy F.C.1 bestaan uit 50 items van die M.A.S. en die F.C.2 en uit die ander M.M.P.I. items wat Taylor nie in haar vraelys opgeneem het nie, maar tog 'n korrelasie van .41 met die angstelling getoon het. Die twee skale saam staan bekend as F.C.T. Op grond van die statistiese gegewens wat verkry is met die F.C. skaal, beweer Heineman dat sy skaal die sosiale gunstigheid uitskakel.

v. Toetsangsskaal (T.A.S.)

Die toetsangsskaal (Sarason et al 1961) is saamgestel om angsreaksies te meet wat ontstaan in 'n bepaalde toetssituasie, wat teenstrydig is met doelgerigte taakrespons. Die teoretiese veronderstelling by die samestelling van die skaal was dat enige toetssituasie angsdryfvere of gevoelens(of gevoelens) wat by die taak van pas is, wakker maak. Die angsdryfveer mag response wat van pas of onvanpas by die taak is, wakker maak, soos bepaal deur die persoon se aangeleerde reaksies of neiginge tot angstigheid. Dit is veronderstel dat 'n telling op die skaal 'n weergawe is van die mate wat 'n persoon geneig is om onvanpaste respons te openbaar soos deur toestande van angstigheid losgelaat word.

vi. Die algemene angsskaal (A.A.S.)

Die algemene angsskaal (Sarason et al 1961) is saamgestel om angs te meet soos dit in ander situasies as toetssituasies voorkom. Die algemene angsskaal word saam met die toetsangsskaal afgeneem.

vii. Algemene Angsskaal (A.A.S.)

Cox en Leaper het in 1959 die T.A.S. en A.A.S. aangepas vir gebruik in Australië by kinders. Hulle noem dat die vraelyste ooreenstemming toon met Freud se siening oor angs.

Die 45 items van die A.A.S. het betrekking op bekommernisse en vrese, uit die alledaagse lewe, waarmee die kind te kampe het.

Betroubaarheid en geldigheid

Aangesien Cox en Leaper beduidende geslagsverskille tussen die twee sekse gevind het, het hulle die betroubaarheid en geldigheid vir die twee sekse apart bereken.

Betroubaarheid. G.A.S.

	3de		4de		5de	
	S	D	S	D	S	D
N.	126	127	159	138	132	136
	.97	.99	.97	.99	.98	.98

Die bogenoemde korrelasies is ongekorrigeerde tweehelfte betroubaarheidsberekening.

Na noge maande is 55 leerlinge weer getoets. Die toets-hertoets betroubaarheid is .57 (Beduidend by die .01 grens.)

Geldigheid

Om geldigheid te bereken is chi-kwadraad vergelykings tussen items bereken. Hulle het die volgende bevind:

	G.A.S.
Aantal itemvergelykings	(270)
Nie beduidend	5
Beduidend by .05 grens	8
Beduidend by .01 grens	21
Beduidend by .001 grens	236

HOOFSTUK 2

SAMESTELLING VAN DIE POTCHEFSTROOMSE UNIVERSITEIT
SE SIFTINGSTOETS OOR ANGS BY KINDERS. P.U.S.A.K.)

Die doel van hierdie navorsing, soos in die verhandeling gerapporteer, is daarop gemik om 'n siftingsvraelys oor angs by Afrikaanssprekende leerlinge daar te stel. Die vraelys kan deur onderwysers by groepe of individueel afgeneem word. Aangesien die vraelys kort is, (veertig items plus tien leuenskaal vrae) kan dit betreklik gou afgeneem word en kan dit ook baie gou nagesien word. (Sien hoofstuk 5).

Vertaling van bestaande Engelse vraelyste.

Vier bestaande vraelyste is as grondslag vir die vraelys gebruik:

- (a) The children's form of the Manifest Anxiety Scale. (CMAS). Castaneda et al (1956).
- (b) The Test Anxiety Scale for Children (TAS). Sarason et al (1960).
- (c) The General Anxiety Scale for children (G.A.S.) Sarason et al (1960).
- (d) Separation Anxiety Scale (S.A.S.). Hallworth (1961)

Die vier vraelyste is vertaal en al die items in vraagvorm gestel sodat 'n Ja-antwoord dui op die openbaring van angs. Vervolgens is die vraelyste aan twee onderwysers met baie jare ervaring in laerskole, gegee, om te vereenvoudig na standerd drie peil.

*Die "Separation Anxiety Scale" bestaan uit elf items wat in 'n vraelys opgeneem is. Hierna is die vraelyste deur twee ander onderwysers van 'n laerskool nagegaan om weereens vas te stel dat daar geen moeilike woorde of moeilik verstaanbare vrae is nie.

Die Kindervorm van die Manifeste Angsskaal, tien items uit die Skeidingsangsskaal en elf leuen-

skaalitems het die een vraelys gevorm. Daar was drie-en-sestig items in die vraelys. Die tweede vraelys het bestaan uit die items van toetsangs plus die algemene angsskaal en elf leuenskaalitems. Die tweede vraelys het bestaan uit vyf-en-sewentig vrae. (Sien Bylaag A).

Afneem van vraelyste

Die vraelyste is deur nagraadse studente in Sielkunde afgeneem by standerd vier- en vyf leerlinge van die President Pretoriuskool, Potchefstroom. Die vraelyste is in twee sessies afgeneem. Elke leerling het 'n antwoordblad ontvang waarop die leerling sy/haar naam, geslag, standerd, skool en ouderdom moes invul. Antwoordblad A is van een tot drie-en-sestig genommer en na elke nommer is 'n JA en 'n NEE. (Antwoordblad B is soortgelyk aan A met nommers van een tot vyf-en-sewentig) (Sien Bylaag B).

Aangesien die kinders in klaslokale getoets is, is die onderwysers versoek om nie teenoewoordig te wees nie. Die toetsafnemers het die leerlinge op hulle gemak gestel en die leerlinge is herhaaldelik verseker dat hulle onderwysers of hoof onder geen omstandighede 'n insae in hulle antwoorde sal hê nie. (Sien bylaag C). Vervolgens is die vrae deur die toetsafnemers voorgelees en die leerlinge moes slegs 'n kringetjie om die JA of NEE trek soos hulle oor die vraag voel. By dié geleentheid is 158 leerlinge getoets.

Nasien van antwoorde

Vooraf is besluit om seuns en dogters se routelings saam te gooi. Die leuenskaalitems is eerste nagesien en elke antwoordblad met meer as agt 'leuens' is nie vir verdere statistiese verwerkings in ag geneem nie.

Nadat al die leuenskaalitems nagesien is, is 140 leerlinge se antwoordblaaie oorgehou en al die JA's is nagesien. Die punte is afsonderlik vir elk

van die vier oorspronklike vraelyste getabuleer.

Korrelasie tussen die vier oorspronklike Vraelyste

Om verwantskap tussen die vier vraelyste na te gaan is korrelasies tussen die vier vraelyste bereken. Die formule vir korrelasie koëffisient uit Edwards is gebruik. (Edwards 1959, 73, 6.6).

Die korrelasies is almal beduidend by .01 peil. Dit blyk egter dat die T.A.S. korrelasie met die ander drie skale laer is as wat die korrelasie tussen die drie ander skale onderling is. (Sien tabel 1). Lyle en Smock (1955) het soortgelyke bevindings gemaak toe hulle die Manifeste Angsskaal, Heineman se "Forced choice form of the A-scale" en toetsangs met mekaar gekorreleer het. Hulle maak dan ook die bewering; "From these obtained intercorrelations it would seem reasonable to infer that the Mandler Sarason test anxiety scale is relatively independant of either form of the A-scale." (Lyle en Smock 1955, p.409) Alpert, et al (1960) bevind ook dat die korrelasies tussen algemene angsskale en spesifieke angsskale laag korreleer. Die korrelasies tussen die angsskale en toetsangsskale wissel van .24 tot .38 in hulle ondersoek.

TABEL 1

Korrelasie tussen:

1. Manifeste Angs.
2. Skeidingsangs.
3. Toetsangs.
4. Angs in die Algemeen.

Korrelasie tussen	n	r
1 en 2	140	.72
2 en 4	140	.61
3 en 4	140	.53
1 en 3	140	.53
1 en 4	140	.60
2 en 3	140	.41

TABEL 3

Rekenkundige gemiddelde en Standaardafwyking van L-Skaal.

St.	n	\bar{x}	S	$\bar{x} + 1 S$
3	100	4.66	1.824	6.484
4	100	3.67	2.079	5.749
5	100	3.13	1.94	5.07
6	100	2.98	2.256	5.246
7	100	3.57	1.799	5.369
8	100	4.06	1.943	6.003

Hulle maak dus ook die bewering "This seems to throw some doubt on the comparability and, therefore substitutability of a general anxiety scale for a specific anxiety scale." (Alpert et al 1960, p.214)

ONTLEDING VAN ITEMS

Boonste 27% en onderste 27%

Die twee groepe vraelyste is gerangskik van die hoogste tot laagste tellings. 27% van die 140 vraelyste is bereken en die boonste 27% en die onderste 27% uit vraelyste A en B is bereken. (27% = 38 vraelyste). Die vraelyste is genommer en daarna is die vraelystellings getabuleer om die frekwensieverspreiding, proporsies en korrelasies na te gaan tussen die boonste 27% en onderste 27% van vraelys A en B.

Frekwensieverspreiding, proporsie en korrelasies

In tabel 2 is 'n uiteensetting van die frekwensieverspreiding, proporsies en korrelasies. Om die phi-koëfisiënt af te lees, is gebruik gemaak van Walker en Lev 1953, (Tabel 13).

Vir $n = 140$ moet $r = .207$ wees om by die .01 grens beduidend te wees: .300 is beduidend by .001 grens.

P.U.S.A.K. (Bylaag D)

Vooraf is besluit om die siftingsvraelys nie langer as 40 items te maak nie en om dan 10 leuenskaalitems daarby in te sluit.

TABEL 2

I T E M O N T L E D I N G V A N A.A.S., M.A.S.,
S.A.S., T.A.S.

Boonste 27%			Onderste 27%		
Item	n	%	n	%	Phi.
1.	31	82	29	76	-.08
2.	13	34	30	79	.46
3.	30	79	35	92	.24
4.	5	13	26	68	.57
5.	-	-	-	-	-
6.	19	50	32	84	.39
7.	22	58	36	95	.53
8.	23	61	20	52	.10
9.	22	58	29	76	-.14
10.	-	-	-	-	-
11.	12	32	24	63	.32
12.	6	16	31	82	.65
13.	8	21	27	71	.50
14.	22	58	15	39	-.19
15.	19	50	37	97	.64
16.	4	11	22	58	.53
17.	-	-	-	-	-
18.	13	34	31	82	.49
19.	16	42	30	79	.39
20.	14	37	28	74	.38
21.	-	-	-	-	-
22.	7	18	27	71	.53
23.	1	3	6	16	.35
24.	18	47	18	47	.01
25.	6	16	34	89	.71
26.	3	8	11	29	.34
27.	17	45	27	71	.27
28.	11	29	26	68	.39
29.	16	42	32	84	.45
30.	-	-	-	-	-
31.	13	34	30	79	.46
32.	7	18	20	52	.38

Boonste 27%			Onderste 27%		
Item	n	%	n	%	Phi.
33.	18	47	34	89	.45
34.	-	-	-	-	-
35.	21	55	34	89	.42
36.	-	-	-	-	-
37.	10	26	31	82	.56
38.	10	26	33	87	.60
39.	5	13	29	76	.63
40.	7	18	10	26	.11
41.	-	-	-	-	-
42.	13	34	35	92	.63
43.	26	68	19	50	-.19
44.	33	87	38	100	.44
45.	24	63	33	87	.19
46.	32	84	38	100	.49
47.	-	-	-	-	-
48.	6	16	27	71	.56
49.	-	-	-	-	-
50.	15	39	36	95	.64
51.	10	26	36	95	.72
52.	-	-	-	-	-
53.	23	61	35	92	.43
54.	14	37	29	76	.40
55.	34	89	37	97	.30
56.	6	16	28	74	.58
57.	10	26	32	84	.58
58.	13	34	36	95	.68
59.	8	21	31	82	.60
60.	6	16	22	58	.45
61.	9	24	35	92	.69
62.	27	71	32	84	.18
63.	24	63	36	95	.49

I T E M O N T L E D I N G V A N A.A.S., M.A.S.,
S.A.S., T.A.S.

Boonste 27%			Onderste 27%		
Item	n	%	n	%	Phi.
1.	22	58	8	21	.39
2.	32	84	21	55	.34
3.	16	42	5	13	.36
4.	15	39	8	21	.22
5.	11	29	14	37	-.09
6.	30	79	23	61	.21
7.	19	50	12	32	.19
8.	31	82	14	37	.48
9.	21	55	15	39	.16
10.	14	37	8	21	.19
11.	22	58	10	26	.33
12.	21	55	10	26	.31
13.	31	82	31	82	.00
14.	15	39	7	18	.26
15.	11	29	6	16	.18
16.	29	76	14	37	.40
17.	27	71	18	47	.25
18.	17	45	6	16	.34
19.	21	55	7	18	.40
20.	30	79	14	37	.45
21.	20	52	8	21	.34
22.	35	92	30	79	.24
23.	13	34	6	16	.24
24.	23	61	10	26	.36
25.	25	66	12	32	.35
26.	25	66	24	63	.03
27.	26	68	18	47	.22
28.	28	74	16	42	.33
29.	25	66	16	42	.25
30.	25	66	8	21	.46
31.	35	92	28	74	.30
32.	23	61	8	21	.42

Boonste 27%			Onderste 27%		
Item	n	%	n	%	Phi.
33.	19	50	2	5	.58
34.	-	-	-	-	-
35.	35	92	7	18	.73
36.	38	100	33	87	.44
37.	8	21	18	47	-.29
38.	-	-	-	-	-
39.	30	79	10	26	.53
40.	37	97	30	79	.42
41.	36	95	10	26	.72
42.	-	-	-	-	-
43.	29	76	8	21	.55
44.	35	92	19	50	.52
45.	29	76	21	55	.23
46.	-	-	-	-	-
47.	35	92	15	39	.60
48.	31	82	9	24	.58
49.	24	63	5	13	.54
50.	-	-	-	-	-
51.	38	100	18	47	.74
52.	20	52	3	8	.53
53.	24	63	4	11	.56
54.	36	95	24	63	.49
55.	-	-	-	-	-
56.	34	89	7	18	.70
57.	28	74	9	24	.50
58.	25	66	4	11	.58
59.	-	-	-	-	-
60.	9	24	10	26	-.03
61.	31	82	12	32	.51
62.	29	76	18	47	.31
63.	-	-	-	-	-
64.	36	95	30	79	.34
65.	23	61	3	8	.60
66.	34	89	6	16	.71
67.	-	-	-	-	-

Boonste 27%			Onderste 27%		
Item	n	%	n	%	Phi.
68.	31	82	9	24	.58
69.	21	55	7	18	.40
70.	36	95	31	82	.30
71.	-	-	-	-	-
72.	5	13	10	26	-.20
73.	35	92	17	45	.56
74.	36	95	22	58	.50
75.	-	-	-	-	-

Uit ontleding van die phi-koëfisiënte het dit geblyk dat daar 5 items was wat $r = .70$ is; 11 items waar $r = .60$; 12 items waar $r = .55$ en tien items waar $r = .50$ is. Die totaal het te staan gekom op 38 items. Op ewekansige wyse is twee items met $r = .49$ toe bygevoeg.

'n Interessante verskynsel is dat nie een van die toetsangsitens 'n korrelasie van .50 kon haal nie. Die hoogste r was slegs .46. In P.U.S.A.K. kom dus geen item oor toetsangs voor nie. Hierdie verskynsel onderskryf dus die bevindinge van Lyle en Smock (1955) en weerspieël ook die verskille in korrelasie - koëfisiënte soos verkry met die korrelasies tussen die vier vraelyste. (Dit wil dus voorkom of toetsangs en die ander drie skale wel verskillende begrippe van angs meet.)

HOOFSTUK 3

TOEPASSING VAN DIE P.U.S.A.K.

Met die oog op betroubaarheid, geldigheid en standaardisasie is P.U.S.A.K. toegepas op leerlinge wat wissel van st. III - VIII van ses verskillende skole.

Om die groep so ver moontlik verteenwoordigend van die plattelandse - en stadskinders te kry, is die P.U.S.A.K. by leerlinge van die volgende skole afgeneem:

1. Sts. III - V van Volksskool, Parys.
2. Sts. VI - VIII van Parys Hoërskool.
3. Sts. III - V van M.L. Fickskool, Potchefstroom.
4. Sts. VI - VIII van Hoër Volksskool, Potchefstroom.
5. Sts. III - V van Volksskool, Virginia.
6. Sts. VI - VIII van Hentie Cilliers Hoërskool, Virginia.

(a) Afneem van P.U.S.A.K.

Die onderwysers van die verskillende skole het as toetsafnemers opgetree. Vooraf het die betrokke hoofde van die skole die leerlinge op hulle gemak gestel en 'n beroep gedoen op hulle samewerking en eerlikheid. Vervolgens het die skrywer hiervan die onderwysers die aard en doel van die P.U.S.A.K. verduidelik. Hulle is versoek om nie deur gebaar of gesiguitdrukking die leerlinge te beïnvloed nie. Indien hulle enige ongerymdheid merk, moes hulle dit rapporteer. Na aanleiding hiervan is een st. VI-klas se antwoordstelsel ongesiens buite rekening gelaat.

Soos uit die statistiese gegewens voorkom, veral by die toets - hertoets betroubaarheid, was die skrywer hiervan

geregverdig deur van onderwysers se bereidwilligheid gebruik te maak om as toetsnemers op te tree.

(b) Sortering van vraelyste

In die ses skole is 2103 leerlinge getoets. Aangesien daar 'n leuenskaal gebruik is, moes daar vasgestel word hoeveel 'leuens' toegelaat kon word, sodat 'n vraelys vir verdere statistiese verwerkings gebruik kon word. (By die nasien van antwoordstelle het dit voorgekom of sommige leerlinge geneig was om hulle in 'n goeie lig wens te stel).

Uit elke standerd is 100 vraelyste geneem en die rekenkundige gemiddeld en standaardafwyking vir L - items is bereken. In tabel 3 is die gemiddeldes en standaardafwykings van die verskillende standerds. (Eweveel seuns en dogters).

Na aanleiding van die gegewens soos blyk uit tabel 3 is besluit om alle vraelyste met 'n L - telling van meer as 6 d.w.s. 7, 8, 9, 10 buite rekening te laat by die verwerking van roupunte. Sodoende is 154 vraelyste weggelaat uit verdere verwerkings. By die statistiese verwerking van die roupunte is dus 1949 vraelyste gebruik.

(c) Geslagsverskille

Tydens die nasien van antwoordstelle, het dit voorgekom of daar 'n neiging bestaan dat dogters hoër vraelystellings kry as seuns. Daar is dus besluit om na te gaan of daar wel beduidende verskille is tussen seuns en dogters ten opsigte van die P.U.S.A.K. tellings.

Taylor (1953) vind met die M.A.S. dat

die gemiddelde telling van die dames hoër is as die van die mans uit 'n groep van 1,971 studente. Statisties is die verskil egter nie beduidend nie.

(d) Berekenings om geslagsverskille na te gaan

i. Korrelasie met ouderdom en vraelyst-
lings

Die korrelasie tussen ouderdom en vraelystings is bereken vir die twee geslagte. Slegs die ouderdomsgroepe 11 tot 16 jaar is gebruik vir die berekenings. (sien tabel 4). Albei die korrelasies is beduidend by .01 grens. Minus korrelasies is verkry: Dogters: $r = -.156$ en Seuns: $r = -.112$. Dit blyk dat die korrelasie tussen ouderdom en vraelystings hoër is by die dogters as by die seuns.

ii. Variansie-ontleding met ouderdomme

'n Eenrigting variansie-ontleding is bereken om die verskille tussen ouderdomme na te gaan. Uit Tabel 5 blyk dit dat daar beduidende verskille tussen ouderdomme is.

Seuns: $F = 13.842$.

Dogters: $F = 6.243$.

iii. Variansie-ontleding met Standerds

'n Eenrigting variansie-ontleding is bereken om die verskil tussen standerds na te gaan. Uit Tabel 6 is dit duidelik dat daar beduidende verskille tussen standerds is.

Seuns: $F = 27.349$.

Dogters: $F = 15.819$.

iv. Gemiddelde verskille tussen sekse

Om die verskille tussen die twee

sekse...../-31-

sekse na te gaan, is die rekenkundige gemiddelde, standaardafwykings van dogters en seuns asook t-waardes en F-waardes bereken. (Sien Tabel 7).

TABEL 4

KORRELASIE MET OUDERDOM EN VRAELYS TELLING

Geslag	Ouderdomme	N	F
Dogters	11-16 jr.	900	-.156
Seuns	11-16 jr.	868	-.112

Opmerking:- Beduidend by .1% peil.

TABEL 5

VARIANSIE-ONTLEDINGS OM VERSKILLE TUSSEN OUDERDOMME NA TE GAAN

Geslag	Ouderdomme	N	F
Dogters	10-18 jr.	985	6.243
Seuns	10-18 jr.	964	13.842

Beduidend by .01 peil.

TABEL 6

VARIANSIE - ONTLEDING OM VERSKILLE TUSSEN STANDERDS NA TE GAAN

Geslag	St.	N.	F.
Dogters	3 - 8	985	15.819
Seuns	3 - 8	964	27.349

Beduidend by .01 peil.

(e) Bespreking van Resultate

- i. Uit die minuskorrelasies tussen vrae-lystellings en ouderdomme, kan die volgende afgelei word:
 1. Daar is 'n verwantskap tussen angs en ouderdom.
 2. By jonger kinders is meer angs aanwesig as by die ouer kind.
 3. Angs, soos gemeet met die P.U.S.A.K., neem af hoe ouer die kind word.

- ii. Uit die variansie - ontleding met ouderdom, blyk die volgende:
 1. Dat daar, wat angstelling betref, tussen ouderdom onderskei word deur die P.U.S.A.K.
 2. Dat daar by die seuns meer tussen ouderdomme onderskei word as by die dogters.
Vir 954 seuns tussen die ouderdomme 10 tot 18 jaar is $F = 13.842$.
Vir 979 dogters tussen die ouderdomme 10 tot 18 jaar is $F = 6.243$.
 3. Hieruit wil dus voorkom of daar 'n verskil is tussen die twee geslagte soos deur die P.U.S.A.K. gemeet word.

- iii. Uit die variansie - ontleding met standerds blyk die volgende:
 1. Dat daar tussen standerd onderskei word deur die P.U.S.A.K.
 2. Net soos by die variansie - ontleding met ouderdomme, is daar 'n groter verskil in angstellings by die seuns as by die dogters.
Vir 961^x seuns in Sts.III - VIII is $F = 27.349$.
Vir 982^x dogters in Sts.III - VIII is $F = 15.819$.

TABEL 7

REKENKUNDIGE GEMIDDELDE EN STANDAARDAFWYKINGS
VAN DOGTERS EN SEUNS ASOOK t - WAARDES EN F
- WAARDES OM VERSKILLE TUSSEN SEKSE NA TE
GAAN

Geslag	N	\bar{x}	S	F	t
Dogters	985	23.759	6.717	1.045	19.98
Seuns	964	17.605	6.868		

Opmerkings: F = onbeduidend.

3. Uit genoemde verskille tussen seuns en dogters wil dit weereens voorkom of daar 'n verskil is tussen die twee sekse soos deur P.U.S.A.K. gemeet.
- iv. Die gegewens in Tabel 7 toon duidelike geslagsverskille aan. Aangesien die F-waarde onbeduidend is, wil dit voorkom of die t - waarde van 19.98 die gevolg is van verskil in gemiddelde. Aangesien daar beduidende verskille is tussen die twee sekse, sal die verdere verwerkings van routellings so ver as wat moontlik is, geskei word.
- x. Een klas se ouderdomme was nie opgeskryf nie vandaar die verskil in aantal by groepe in 2 en 3.

HOOFSTUK 4

Betroubaarheid en Geldigheid van die P.U.S.A.K.

A. INLEIDING

Na die verskyning van Taylor se "Manifest Anxiety Scale" (M.A.S.) het 'n stortvloed navorsing oor betroubaarheid en geldigheid van die M.A.S. gevolg. Enkele van die navorsers se resultate met die M.A.S. en ander vraelyste sal bespreek word. Uit die resultate van verskillende ondersoekers kom daar heelwat teenstrydighede voor.

Oor die C.M.A.S., A.A.S. en S.A.S. is die navorsing egter nie so veelvuldig nie.

Gleser en Ulett (1952) neem 40 psigiatriese pasiënte soos deur 'n psigiater uitgesoek en 151 normale persone en neem die Saslow Screening Test en die Manifeste Angsskaal by hulle af. Hulle bereken 'n korrelasie tussen die S.S.T. en M.A.S. en kry 'n korrelasie van .61.

Holtzman (1952) toets 348 damesstudente met M.A.S. en Winne se skaal van Neurotisme. Holtzman gaan van die standpunt uit dat as hy 'n hoë korrelasie kry tussen Winne se vraelys, wat empiries betroubaar bevind is, en die M.A.S., dit kan dien as bewys van die M.A.S. se geldigheid. Hy kry 'n besonder hoë korrelasie tussen die twee vraelyste wat hy as voldoende beskou vir betroubaarheid by die M.A.S.

Taylor (1953) toets 229 studente met 'n hersiene uitgawe van die M.A.S. 179 van die studente is weer getoets na verloop van vier weke. 'n Produk - moment korrelasie van .88 is gevind. Die skryfster het saam met K.W. Spence die rol van angs by neurotiese en psigotiese ongesteldhede nagegaan. Die nuwe vorm van die toets is op 103 neurotiese en psigotiese persone toegepas. Hulle vind 'n beduidende verskil tussen die pasiënte en 'n groep studente.

Castenada et al (1956) vind ook dat dogters 'n hoër gemiddeld kry as seuns met die C.M.A.S. 'n Variansie-ontleding tussen die twee sekse het 'n beduidende verskil aangedui by die .005 grens. Holloway (1958) pas die C.M.A.S. op 121 3de graad leerlinge toe om betroubaarheid te bepaal. Hy vind ook dat dogters 'n hoër gemiddelde telling kry as seuns. Vir dié groep was die verskil egter nie beduidend nie. Levitt (1957) vind 'n beduidende verskil tussen die sekse by 'n groep kinders uit Iowa City. By 'n groep uit Chicago vind hy 'n nie-beduidende verskil met die C.M.A.S. Sarason et al (1960) vind dat by die T.A.S. en G.A.S. dogters hoër gemiddeldes kry as seuns. Dit blyk egter dat daar beduidende verskille tussen die sekse is in so verre dit die G.A.S. aanbetref. Die skrywers wyt dit daaraan dat daar vrae is wat by dogters meer angs openbaar, soos byvoorbeeld vrae oor slange, diere en om alleen te wees.

Die gemeenskap verwag van die seun om manlik te wees. M.a.w. die seun moet sy angstoestand verberg, omdat die gemeenskap dit van hom verwag. By dogters is die angstoestand nie snaaks nie en haar soeke na beskerming en troos is sosiaal meer aanvaarbaar as by die seun. Dogters kan makliker angs erken as seuns. L'Abate (1960) pas die C.M.A.S. toe op 49 seuns en 47 dogters. Die dogters het wel 'n hoër gemiddelde telling as die seuns verkry, maar dit was statisties nie beduidend nie.

Korchin et al (1961) toets 139 mans en 37 vrouens met die M.A.S. Hulle kry beduidende verskille tussen die twee sekse:

Mans: $\bar{x} = 12.66$

Dames: $\bar{x} = 17.65$.

$t = 3.698$. t is beduidend by .001 grens.

As daar van die veronderstelling uitgegaan word dat daar by psigiatriese pasiënte meer manifeste angs as by normale persone sal wees, wil dit voorkom of daar wel verwantskap is tussen die angsskaaltellings en kliniese observasie van Manifeste angs.

Hoyt en Magoon (1954) neem 289 van hulle pasiënte en versoek ervare voorligters om die pasiënte in drie groepe te verdeel: hoë angs, middelmatige en lae manifeste angs. Hulle kry beduidende korrelasies met M.A.S. tellings en voorligters se groepe. Hoyt et al (1954) bevind dat 20 uit die 50 items van die M.A.S. nie geldig is nie. Hulle maak egter die bewering dat daardie items wel by ander bevolkingsgroepe, anders as hulle studentegroep, geldig kan wees. Buss (1955) pas die M.A.S. toe op 64 neuropsigiatriese pasiënte wat deur Sielkundiges gekeur is. Die vier Sielkundiges se kriterium, soos op 'n vyfpunt skaal vasgestel, en M.A.S. tellings, gee 'n korrelasie van .60. Dit blyk volgens die ondersoekers dat die M.A.S. geldig is vir verskillende bevolkingsgroepe. Buss maak 'n itemontleding vir hoë angs- en lae angs-groepe. Hy maak na aanleiding hiervan die bewering dat net veertien items van die M.A.S. geldig is vir pasiënte. Matarazzo et al (1955) neem die M.A.S. af by: a. 29 mediese pasiënte en b. 44 psigiatriese pasiënte van die Washingtonse Universiteitskliniek en by c. 39 mediese pasiënte en d. 41 psigiatriese pasiënte van die Veteran's administration af.

Die gemiddelde tellings by die vier groepe is as volg:

a. 13.31. b. 26.30. c. 17.61. d. 29.90.

Die F - toetse om die verskille tussen groepe a, b, en c, d na te gaan is 34.22 en 9.65. Op grond van hierdie bewyse voel die

ondersoekers dat die M.A.S. wel onderskei tussen psigiatriese en nie- psigiatriese mense.

Eriksen et al (1955) neem 20 studente wat deur 'n klinikus uitgesoek was. Hulle neem 'n vraelys bevattende die M.A.S. en die M.M.P.I. items oor histerie, psigastenie, leuen en K-skale by die groepe af om die verwantskap tussen die vraelyste na te gaan.

Die Psigastenie en angsskale gee 'n korrelasie van .92. Nadat 8 items wat oorvleuel het, weggelaat is, is 'n korrelasie van .86 verkry. Volgens die navorsers wil dit dus voorkom of die M.A.S. en die psigastenieskaal van die M.M.P.I. dieselfde meet.

Buss et al (1955) neem die M.A.S. by 64 psigiatriese pasiënte af nadat hulle almal 'n onderhoud met 'n sielkundige gehad het en daarna deur drie ander sielkundiges ondervra was. Die sielkundiges het die pasiënte vir angs gekeur.

Die navorsers bevind dat die M.A.S. tellings en die sielkundiges se menings .60 korreleer. Dauids (1955) neem 20 vrywillige studente en 20 ander onder die voorwendsel dat hulle uit laasgenoemde groep goedgebalanseerde persone soek om te werk as hoogbesoldigde assistente by navorsingsprojekte. Die M.A.S., "Psychosomatic inventory" en Anxiety selfrating scale" word by albei groepe afgeneem. Dauids se bevinding is dat die M.A.S. hoog korreleer met die ander skale.

Taylor (1956) antwoord diegene wat die M.A.S. kritiseer "The construction of the test was not aimed at developing a clinically useful test which would diagnose anxiety, but rather was designed solely to select Ss. differing in general drive." (Taylor, 1956; p.304) Sy noem dat daar wel 'n groot aantal ondersoekers was wat gevind het dat die M.A.S. wel angs

mect soos dit uit die kliniese oogpunt beskou word. Sy noem dat Ulett in (1951) en weer in 1953 beduidende korrelasies gekry het tussen studente wat deur twee Psigiaters getoets was en M.A.S. tellings. Om betroubaarheid te toets neem Castaneda et al (1956) die C.M.A.S. na verloop van 'n week weer by 162 dogters 174 seuns af en vind die volgende korrelasies in die vierde, vyfde en sesde grade:

	<u>4de graad</u>		<u>5de graad</u>		<u>6de graad</u>	
	<u>n</u>	<u>r</u>	<u>n</u>	<u>r</u>	<u>n</u>	<u>r</u>
Seuns	41	.75	68	.69	65	.53
Dogters	51	.72	62	.85	49	.61

Wirt en Broen (1956) toets 505 kinders in die vierde, vyfde- en sesde grade by die Minneapolis Public Schools en 34 kinders in dieselfde grade wat na die kinderstudie afdeling toe verwys is. Hulle voel dat volgens die kliniese begrip van angs die laasgenoemde groep kinders 'n hoër gemiddelde telling sal hê as eersgenoemde op die C.M.A.S. Hulle vind egter geen verskil nie. Na aanleiding hiervan voel die ondersoekers dat die C.M.A.S. nie angs meet in soverre dit die kliniese begrip van angs aanbetref nie.

Bendig (1957) neem die "Maudsley Personality inventory" by 145 kinders af. (M.P.I. bevat 24 items wat oor ekstroversie in neurotisme gaan en Bendig noem dat Eysenck die twee skale van die M.P.I. hoogs betroubaar gevind het) Hy beweer dat die M.A.S. 'n hoë positiewe korrelasie met die neurotiese skaal van die M.P.I. en 'n lae negatiewe korrelasie met die ekstroversieskaal moet hê. Bendig bereken voorts eers die betroubaarheid van die gegewens met Kuder Richardson 20.

n = 145.

M.A.S. r = .78; Ekstroversie r = .74; Neurotisme r = .84. Hy kry 'n hoë positiewe

korrelasie tussen die M.A.S. en neurotisme tellings $r = .77$. Tussen die M.A.S. en ekstroversie tellings kry hy 'n minus korrelasie van $r = -.35$.

Levitt (1957) neem die C.M.A.S. af by 73 kinders wat gereeld by 'n voorligtingskliniek vir kinders gesien was. Die woord 'ek', 'my' ens. is vervang met die woorde 'my kind', hy, sy ens. en aan die kinders se moeders oorhandig om die vrae te beantwoord.

Die gemiddelde tellings asook standaardafwykings vir die kinders en hulle moeders is toe uitgewerk.

Kinders: $\bar{x} = 20.82$ Standaardafwyking 8.14.

Moeders: $\bar{x} = 18.82$ do 7.14

'n t - Toets om verskille tussen die gemiddeldes na te gaan, was onbeduidend. As die vrae wat die moeders nie beantwoord het nie in gedagte gehou word, dan is die moeders se gemiddelde telling 20.19.

Holloway (1958) neem die C.M.A.S. af by 121 3de graad leerlinge met die doel om die betroubaarheid van die C.M.A.S. na te gaan. Na verloop van 'n week pas hulle die toets weer toe. Die toets - hertoets koëfisiënt is vir dogters $r = .71$ en seuns $r = .82$. Saam $r = .83$.

Sarnoff et al (1958) neem die T.A.S. en G.A.S. by groepe Engelse en Amerikaanse kinders af om te sien of die toetse in verskillende lande dieselfde resultate het. Hulle vind geen verskil met die G.A.S. tussen die twee groep nie. Die Engelse kinders toets egter gemiddeld hoër met die T.A.S. as die Amerikaanse leerlinge.

Iscoe et al (1960) toets twee veronderstellings:

- (i) As daar 'n verwantskap bestaan tussen angs soos gemeet deur die C.M.A.S. en waarneembare gedrag, dan sal kinders met 'n hoë angstelling meer wanaangepas wies as die met 'n lae angstelling.

(ii)...../40-

TABEL 8

REKENAANDE GEMIDDELD EN STANDAARDAFWYKINGS VAN OUDERDOMME ASOOK T-WAARDES EN F-WAARDES

Ouderdom	Dogters					Seuns					
	N	\bar{X}	S	t	F	Ouderdom	N	\bar{X}	S	t	F
11	134	25.4	6.39	2.41	1.12	11	122	19.62	6.79		
12	137	25.88	6.03	2.41	1.12	12	125	20.29	6.49	3.27	1.09
13	183	24.31	7.18	13.28	1.41a	13	158	18.25	7.01	12.63	1.12
14	195	23.54	6.82	3.83	1.09	14	169	17.65	6.65	2.70	1.11
15	182	21.67	6.52	8.49	1.09	15	203	15.07	6.20	9.55	1.15
16	69	21.83	6.75	.73b	1.07	16	91	14.53	6.06	3.75	1.05

DOGTERS: t-Waardes slegs b onbeduidend. SEUNS: t-Waardes beduiden 1% peil
 F-Waardes slegs a beduidend. F-Waardes onbeduidend.
 by 5% peil.

te bereken, is die rekenkundige gemiddelde van tellings, standaardafwykings asook t - waardes en F - waardes met ouderdomme bereken om te sien of dit moontlik is om van die ouderdomsgroepe saam te groepeer. Uit Tabel 8 blyk dit dat al die gemiddelde tellings van verskillende ouderdomme van seuns en dogters beduidend verskil. Slegs die gemiddelde tellings van 15 - 16jarige dogters verskil nie beduidend nie. Daar is egter besluit om al die ouderdomsgroepe apart te hou met die berekenings van betroubaarheidsgegewens asook geldigheidsgegewens in soverre getalle dit toelaat.

B. BETROUBAARHEID VAN DIE P.U.S.A.K.

Om die betroubaarheid van die P.U.S.A.K. te bepaal, is drie metodes vir die bepaling van betroubaarheid aangewend.

- (a) Toets - hertoets om bestendigheid van tellings te bepaal.
- (b) Twee-helfte betroubaarheid vir interne bestendigheid.
- (c) Kuder Richardson - formule 21 vir interne bestendigheid.

(Laasgenoemde metode is 'n maklike metode om interne bestendigheid te bepaal mits die toets nagesien word volgens die "aantal korrek" metode. In die geval van die P.U.S.A.K. dan, die "aantal JA antwoorde")

(a) Toets - Hertoets

Na verloop van drie weke is die vraelys weer toegepas op leerlinge van die Volksskool, Virginia en die Hoërskool Hentie Cilliers in Virginia. Die vraelyste is deur dieselfde toetsnemers by dieselfde klasse afgeneem. (Die vraelyste is by 12 klasse van St. III - VIII afgeneem.) Weens afwesigheid en verhuising is slegs 237 kinders se tellings vir die doel verkry. Die gegewens is

TABEL 9

TOETS - HERTOETS BETROUBAARHEIDSKORRELASIE

(SEUNS EN DOGTERS SAAM)

Ouderdom	N	r
11	48	.87
12	38	.80
13	50	.90
14	45	.79
15	35	.87
16	21	.91

Almal beduidend by die .001 peil.

TABEL 10

TWEE-HELFTE BETROUBAARHEID KORRELASIE

Ouderdom	Geslag	N	r (on-gekor)	r* (Gekor)
11	Dogters	134	.70	.82
12		137	.72	.84
13		183	.67	.80
14		195	.71	.83
15		182	.67	.80
16		69	.66	.80
1		Seuns	122	.85
2	125		.68	.81
1	158		.74	.85
13	169		.73	.84
14	203		.69	.82
15	71		.64	.80
16				

r d.m.v. Spearman - Brown formule.

* Gekorrigeer and by die .001 peil.

Almal beduidend

volgens ouderdomme verdeel. Aangesien seuns en dogters apart te klein groepies verteenwoordig, is besluit om seuns en dogters saam te groepeer vir die verskillende ouderdomme.

Korrelasie is bereken tussen die oorspronklike gegewens en die hertoetsing. In Tabel 9 is die resultate vir die ouderdomsgroepe 11 tot 16 jaar getabuleer.

(b) Twee-helfte Betroubaarheidskorrelasie

Om die interne bestendigheid van die vraelys na te gaan, is die metodes van twee-helfte betroubaarheidkorrelasie en Kuder Richardson formule 21 (K-R 21) gebruik.

Om die twee-helfte betroubaarheidkorrelasies te bereken, is elke vraelys se gelyke en ongelyke nommers vir JA - antwoorde nagesien. Vervolgens is die korrelasies vir dogters en seuns apart bereken vir die verskillende ouderdomme. Aangesien die gevolg van sodanige verkorting van 'n vraelys, die betroubaarheid verminder, is die koëffisiënte gekorrigeer met behulp van die Spearman-Brown formule (Smith, 1951, p.79) om die verwagte volle lengte betroubaarheid te verkry.

(c) Betroubaarheidskoëffisiënt volgens K.R.21

Om interne bestendigheid met die K.R. 21 te bepaal is die korrelasie bereken vir seuns en dogters apart in die ouderdomsgroepe 10 tot 16 jaar.

Die formule van die K.R. 21 is:

$$r_{tt} = \frac{n s_t^2 - \bar{x} (n - \bar{x})}{(n - 1) \hat{S}_t^2}$$

In Tabel 11 is die korrelasieskoëffisiënt met K.R. 21 bercken, getabuleer.

TABEL 11

BETROUBAARHEIDSKOËFISIËNT VOLGENS KR-21

Geslag	Ouderdom	N	r
Dogters	10	66	.73
	11	134	.79
	12	137	.77
	13	183	.83
	14	195	.81
	15	182	.79
	16	69	.80
Seuns	10	53	.67
	11	122	.81
	12	125	.78
	13	158	.82
	14	169	.79
	15	203	.78
	16	91	.73

Almal beduidend by .001 peil.

Bespreking van Resultate

Krech & Crutchfield (1948) beveel aan dat betroubaarheidskorrelasies hoër as .50 moet wees om as betroubaar genoeg bestempel te word.

- i. Uit Tabel 9 blyk dit duidelik dat die toets-hertoets korrelasies vir al die ouderdoms-groepe hoër is as die vereiste .50 soos deur Krech & Crutchfield aanbeveel. Dit is dus 'n bewys dat die relatiewe posisies van die leerlinge soos deur die P.U.S.A.K. gemeet, konstant gebly het oor 'n tydperk van drie weke. Die korrelasies dui op 'n hoë mate van bestendigheid en stabiliteit van die P.U.S.A.K.
- ii. Uit tabel 10 blyk dit dat die twee-helfte betroubaarheidskorrelasies almal beduidend hoog is en dit wil dus voorkom of die korrelasies dui op interne bestendigheid en stabiliteit.
- iii. Uit tabel 10 blyk dit dat die K.R.-21 korrelasies vir interne bestendigheid almal hoër is as die .50 soos deur Krech & Crutchfield aanbeveel. Met die uitsondering van die korrelasie by tienjarige seuns, is al die korrelasies hoër as .70.

Dit wil voorkom uit die drie metodes van betroubaarheidsberekening of die P.U.S.A.K. betroubaar is wat betref bestendigheid en stabiliteit van tellings.

C. GELDIGHEID VAN DIE P.U.S.A.K.

Om die geldigheid van die P.U.S.A.K. na te gaan, is groepe leerlinge van twee skole vir gedragsafwykende kinders getoets en met kontrolegroepe vergelyk. Die verwantskap is ook nagegaan tussen die P.U.S.A.K. en die F1 - C en die F2 - S skale van die Bernreuter Persoonlikheidsvraelys.

(a) Loopspruitskool en Kontrolegroepe

Twee Sielkundiges by die Loopspruitskool vir gedragsafwykende kinders het op grond van diagnostiese toetse en waarneming wat oor 'n tydperk van ongeveer 'n jaar gedoen was, 42 dogters en 40 seuns wat duidelike neurotiese angs openbaar, uitgesoek. Die leerlinge was verspreid van standerd IV - VIII in die geval van die dogters en van st. V - VIII in die geval van die seuns. Die ouderdomme wissel by seuns en dogters van 12 - 17 jaar. Vir elke leerling is daar op grond van standerd, vyf leerlinge uit gewone skole op ewekansige wyse uitgesoek deur middel van 'n tabel van ewekansige nommers. (Edwards 1959, p.192).

Op die wyse is daar vir die 42 Loopspruitskooldogters 210 leerlinge as kontrolegroep gevind en vir die 40 Loopspruitskoolseuns 'n kontrolegroep van 200. Daar die Sts. IV en V leerlinge by die dogters van die Loopspruitskool klein was, is standerds saam gegroepeer.

Rekenkundige gemiddeldes en standaardafwykings van tellings is vir die twee groepe bereken. Daar is t-toetse en F - toetse gedoen om die verskille tussen die twee groepe na te gaan. In tabel 12 is die resultate getabuleer.

(b) Emmasdal Nywerheidskool en Kontrolegroepe

By die Emmasdal Nywerheidskool het 'n Sielkundige 50 leerlinge uitgesoek wat op grond van diagnostiese toetsing en waarneming, neurotiese angs openbaar. Drie leerlinge se gegewens is weggelaat, aangesien hulle 'n leuenskaaltelling van meer as ses gehad het. Vir die oorblywende 47 is ook op ewekansige wyse 'n kontrolegroep uitgesoek.

TABEL 12

REKENKUNDIGE GEMIDDELDE EN STANDAARDAFWYKINGS VAN
LOOPSPRUITSKOOL EN KONTROLE GROEP ASOOK t-WAAR-
DES EN F - WAARDES VIR VERGELYKING VAN GROEPE

St.	Geslag	Skool	N	\bar{x}	S	t	F
4-8	Dogters	Loopspruit	42	26.88	6.413	4.102	1.26
		Kontrole- Groep	210	21.87	7.216		
5-8	Seuns	Loopspruit	40	22	6.40	4.585	1.185
		Kontrole- Groep	200	16.52	6.95		

TABEL 13

REKENKUNDIGE GEMIDDELDE EN STANDAARDAFWYKINGS VAN
E.N.S. EN KONTROLEGROEP ASOOK t - WAARDES EN F-
WAARDES VIR VERGELYKING VAN GROEPE

St.	E.N.S. N	K.GR. N	E.N.S. \bar{x}	K.GR. \bar{x}	E.N.S. S.	K.GR. S.	t	F
6	11	55	16.273	16.963	7.29	6.70	.331	.118
7	20	100	20.40	17.15	7.81	6.62	1.964a	.116
8	16	80	19.5	13.5	7.23	5.64	3.658b	.641

Opmerking: t - Waardes. a. Beduidend by .05 peil
b. Beduidend by .01 peil

(Die E.N.S. groep is in St. 6, 7 en 8 groepe ingedeel en dienooreenkomstig is die kontrolegroep uitgesoek). Ouderdomme wissel van 14 - 18 jaar.

Rekenkundige gemiddeldes en standaardafwykings van tellings is vir die twee groepe bereken. Daarna is t - toetse en F - toetse gedoen om die verskil tussen die groepe na te gaan. In Tabel 13 is die resultate van die groepe getabuleer.

(c) Verwantskap tussen Fl-C en F2-S en die P.U.S.A.K.

Korrelasies is bereken om die verwantskap tussen die Fl-C skaal ('n maatstaf van selfvertroue) met die P.U.S.A.K. en tussen die F2-S skaal ('n maatstaf van sosialiteit of liefde vir gesellige verkeer) en die P.U.S.A.K. (Die gegewens is by die Loopspruitskool verkry) In Tabel 14 is die resultate getabuleer.

Om al die negatiewe tellings op die Fl-C en F2-S skale positief te kry, is 50 elke keer by Fl-C en F2-S tellings getel.

Bespreking van die resultate

- i. Uit Tabel 12 blyk dit dat die t - toetse om die verskille in gemiddeldes na te gaan vir seuns en dogters beduidend is by die .01 grens. Die onbeduidenheid van F bevestig dit dat die verskille slegs tussen gemiddelde tellings is.
- ii. By die E.N.S. groep (Tabel 13) blyk dit dat daar geen verskil tussen gemiddelde tellings by st. VI leerlinge is nie. Dit kan moontlik gewyt word aan die klein groepe. By die st. VII groep is daar egter 'n beduidende verskil by die .05 peil.

TABEL 14

KORRELASIE TUSSEN TELLINGS VAN VRAELYS EN DIE
F1 - C EN F2 - S SKALE VAN DIE BERNREUTER PER-
SOONLIKHEIDSVRAELYS.

Geslag	N	Vraelys F1 - C r	Vraelys F2 - S r
Dogters	28	.551	.109 a
Seuns	57	.405	.382
Saam	85	.555	.202

Opmerking: a Nie Beduidend.

TABEL 15

STANINE GEMIDDELDDES EN GEMIDDELDDES VAN E.N.S.
- EN LOOPSPRUITGROEPE

Skool	Geslag	Gem.Oud.	\bar{x}	Stanine Gem. Tel.
Loopspruit	Dogters	14.5	26.88	21-26(14jr.dog- ters)
Loopspruit	Seuns	15	22.00	13-16
E.N.S.	Seuns	16	18.724	12.16

Die verskil tussen gemiddelde tellings by die st.VIII. groepe is beduidend by die .01 peil.

iii. Die resultate in Tabel 14 toon aan dat by dogters 'n beduidende korrelasie is tussen die F1-C skaal en die P.U.S.A.K.. Die korrelasie tussen die F2-S skaal en die P.U.S.A.K. is nie beduidend nie. (Dit is soos verwag aangesien dogters in die ouderdomsgroep strewe na populariteit en gesellige verkeer).

'n Vergelyking met Staninetellings en gemiddelde tellings by groep i en ii toon aan dat die Loopspruitskool en E.N.S. groepe se gemiddelde tellings bokant die Stanine-gemiddeldes val.

Dit wil dus voorkom of die P.U.S.A.K. as siftingsvraelys wel die groepe van die Loopspruitskool en E.N.S. soos bespreek, sal uitwys. (Sien tabel 15).

D. P.U.S.A.K., INTELLIGENSIE EN PRESTASIE

Baie navorsingsprojekte is aangepak om te bepaal of persoonlikheidssteurings prestasie sal beïnvloed of enige verwantskap met I.K. het. Die navorsers het in baie gevalle teenstrydige resultate behaal soos blyk uit die besprekinge van die navorsers se gegewens.

Montague (1953) gee aan 20 angstige- en 20 nie-angstige persone sinlose woorde om te leer.

Hy vind dat angstige persone swakker presteer as nie-angstige persone.

Granick (1955) wou vasstel of geringe persoonlikheidssteurings prestasie beïnvloed. Hy vind slegs geringe aanduiding by die Cornell-Cox Blokontwerp - "geheue-vir-ontwerp-skaal" Volgens Granick wil dit dus voorkom of onstabiele persone regressie toon in motoriese gedrag. Tussen die verskillende groepe vind

hy geen verskille wat klinies van waarde is nie. Kernick (1955) neem die M.A.S. en Otis I.K. toets af by 400 hoërskoolleerlinge. Hy doen hierdie proewe om die verhouding tussen intelligensie en angs by diskriminasie te bepaal. Uit die 400 leerlinge kies hy 20 op grond van kwartiele van angs en intelligensie.

- (a) 5 leerlinge met hoë I.K. en hoë angstelling.
- (b) 5 leerlinge met hoë I.K. en lae angstelling.
- (c) 5 leerlinge met lae I.K. en hoë angstelling.
- (d) 5 leerlinge met lae I.K. en lae angstelling.

Hy gee aan die 20 leerlinge Osgood se "Semantic differential" om diskriminasie te ondersoek.

Sy resultate is as volg:

- i. Angs en diskriminasie - Tussen hoë angsgroep en lae angsgroep is daar geen noemenswaardige verskil met die chi-kwadraattoets bevind nie.
- ii. Manifeste angs en Intelligensie.- Sy resultate laat Kernick besluit dat daar wel verwantskap is tussen angs en intelligensie wat diskriminasie aanbetref.

Matrarazzo (1955) toets 80 manlike mediese pasiënte en psigiatriese pasiënte met die M.A.S. en die Wechsler-Bellevue subtoets om die verwantskap tussen angs en prestasie na te gaan. Sy kry geen verwantskap nie.

Mayzner et al (1955) toets 55 studente gedurende 'n kursus in "Hoe om te studeer" met die Wechsler - Bellevue en die M.A.S.. Hulle toets ook 145 studente met die "American council on Education Psychological Examination" (A.C.E.) en die M.A.S. Hulle kry 'n positiewe dog onbeduidende korrelasie tussen angs en die Wechsler-Bellevue asook 'n onbeduidende korrelasie tussen die A.C.E. en M.A.S.

McCandles (1956) vind 'n beduidende korrelasie

tussen angstelling en prestasie by Graad 6 seuns en dogters. Albei korreelasies is egter negatief. By die Graad 4 seuns en dogters is die korreelasie egter onbeduidend. Die korreelasie tussen angstelling en I.K. is nie-beduidend by die Graad 6 seuns, maar wel beduidend by die Graad 6 dogters.

Castaneda et al (1957) neem 21 kinders met hoë angstellings en 16 kinders met lae angstellings op die C.M.A.S. Hulle gee aan die kinders verskillende take om uit te voer. Die bevinding is dat die kinders met hoë angstellings geneig is om swakker te presteer in moeilike take. Dit is egter opvallend dat leerlinge met 'n hoë angstelling beter presteer met makliker take as die leerlinge met 'n lae angstelling.

Palermo et al (1956) laat 18 leerlinge met hoë angstellings en 18 met lae angstellings d.m.v. probeer-fouteer take leer. Hulle bevind dat die groep met die hoë angstellings meer foute maak in die leerproses.

Matarazzo et al (1956) toets 80 manlike pasiënte om verwantskap tussen angs en 'arbeidsmeter' (persuitemeter) prestasie na te gaan. (Die arbeidsmeter is 'n instrument wat die vaardigheid van aanpassing meet met reekse response in ooreenstemming met aanhoudende bewegende prikkels). Hulle deel die 80 pasiënte in 5 verskillende groepe volgens angstelling in. Hulle kry geen statistiese bewyse van verwantskap tussen angs en prestasie nie. Dit wil egter by die middelste ansgroepe voorkom of hulle beter leer.

Dana (1957) toets 100 normale en 100 neurotiese persone met M.A.S. Hulle Wechsler-Bellevue I.K. was beskikbaar. Hy vind nie-beduidende korreelasies tussen angstellings en intelligensie.

Goldstein et al (1957) neem Wechsler - Bellevue 'syfer-simbool' toets af by 409 student (205

mans en 204 dames) Hulle neem ook die M.A.S. by die groep af. Hulle deel die studente in ses groepe in volgens angstellings. Die korrelasies tussen die toets en vraelys toon geen verwantskap tussen angstelling en simbooltoets by enige van die groepe nie.

Sarason (1957) vind beduidende korrelasies tussen 1ste, 2de en 4de jaar studente van Yale Universiteit se angstellings., met General Anxiety Scale gemeet, en hulle jaarpunte. Die derde jaar groep het 'n nie-beduidende korrelasie gelewer.

Sarason (1960) vind dat toetsangs negatief korreleer met intelligensie terwyl o.a. die M.A.S. geen verwantskap toon met intelligensie nie.

Hafner et al (1960) toets nege dogters en drie-en-dertig seuns tussen ouderdomme 10 en 12 jaar met "Wechsler intelligence scale for children" (WISC) (24 van hierdie kinders is getrek uit 'n voorligtingskliniek vir kinders en 18 ander is uit publieke skole geneem). Hulle neem die C.M.A.S. ook by die groep af en bereken die korrelasie tussen intelligensie en angstelling. Hulle kry geen beduidende korrelasie tussen W.I.S.C. en C.M.A.S. nie.

Cox (1960) gaan na om te kyk of daar verwantskap is tussen G.A.S. en T.A.S. tellings en prestasie. Hulle vind beduidende verwantskap hoewel by die TAS. hoër as by die G.A.S.

L'Abate (1960) neem die C.M.A.S. af by 49 seuns en 47 dogters. Hulle intelligensie - kwosiente is ook verkry. Alhoewel die dogters en seuns se gemiddelde intelligensie kwosiente beduidend verskil het, is daar geen beduidende korrelasie tussen angstelling en I.K. nie. ($r = .00$ vir albei geslagte).

Alpert et al (1960) neem ses verskillende angsvraelyste by studente in Sielkunde en eerste-jaar studente van die Stanford Universiteit af.

Drie van die vraelyste is volgens veronderstelling oor angs in die algemeen (Manifeste angs)

- i. Taylor se M.A.S.,
- ii. Welsh Anxiety Index (.A.I.),
- iii. Freeman Anxiety Scale (A.S.).

Die drie ander vraelyste is veronderstel om meer besonder angs in 'n toetsituasie te meet.

- i. Mandler-Sarason Test Anxiety Scale (T.A.S.),
- ii. Twee vraelyste van Achievement Anxiety Test (A.A.T.)

Hulle bevind dat wat die elf korrelasies tussen die algemene angsskale en prestasie betref, slegs een beduidend is. (A.I. $r = .22$) Slegs drie van die korrelasies tussen die toetsangsskale en prestasie is nie beduidend nie.

Die slotsom waartoe die ondersoekers gekom het, was dat toetsangsskale en algemene angsskale verskillende aspekte van angs meet. Dit kom voor of die toetsangsskale beter 'voorspelers' is van akademiese prestasie as wat die geval is met die algemene angsskale.

(a) P.U.S.A.K. en gemiddelde Persentasie

Die gemiddelde persentasie vir die derde kwartaal van 1963 is vir st.III - VIII leerlinge verkry. Korrelasies is bereken tussen vraelystellings en gemiddelde persentasie afsonderlik. (Sien Tabel 16).

TABEL 16

KORRELASIE TUSSEN VRAELYSTELLING EN GEMIDDELDE %

Geslag	St.	N.	r
Dogters	3	37	.135
	4	60	.135
	5	55	.207
	6	65	.235
	7	65	.251 a
	8	68	.032
Seuns	3	42	.079
	4	44	.113
	5	43	.067
	6	69	.067
	7	90	.245 a
	8	81	.158

Opmerking: a Beduidend by .05 grens.

TABEL 17

KORRELASIE TUSSEN VRAELYSTELLING EN I.K.

Geslag	Ouderdom	N	r
Dogters	12 - 17	227	.002
Seuns	12 - 18	304	.028

Opmerking: Korrelasies beide onbeduidend.

(b) P.U.S.A.K. en Intelligensie

Die intelligensie kwosiente van 227 dogters tussen die ouderdomme 12 - 17 jaar en 304 seuns tussen die ouderdomme 12 - 18 jaar is verkry. Met die uitsondering van 'n aantal I.K.'s wat met die Individuele skaal gemeet is, is al die I.K.'s met die N.S.A.G.T. gemeet. Op grond hiervan is besluit om die I.K.'s in een poel te neem. Sien Tabel 17.

Bespreking van Resultate

- i. Uit Tabel 16 blyk dat slegs die korrelasies van die st. 7 dogters en seuns beduidend is by die .05 grens. Die korrelasies van die dogters toon 'n stygende tendens tot en met st. 7 waar die korrelasie beduidend is by die .05 grens. Die korrelasies van die st. V en VI dogters neig na beduidendheid. 'n Moontlike verklaring vir hierdie verskynsel is die aanvang van vroeë adolessensie wat reeds aan die einde van st. 5 by dogters 'n aanvang neem. Dit wil voorkom of die verwantskap tussen vraelystellings en prestasie nie so groot is by die seuns as by die dogters nie. Slegs die korrelasie by st. 7 seuns is beduidend. Dit wil voorkom of die rol van vroeë adolessensie ook hier 'n rol speel, aangesien die aanvang van adolessensie by seuns wel later is as by dogters.
- ii. Uit Tabel 17 blyk dit dat die korrelasies tussen vraelystellings en I.K.'s vir seuns en dogters heeltemal onbeduidend is. Die bogenoemde resultate stem tot 'n groot mate ooreen met die resultate wat ondersoekers met die algemene (Manifeste) angsskale behaal het.

HOOFSTUK 5

FREKWENSIE POLIGONE, DIE P.U.S.A.K. EN SNYPUNTE.

A. Daar is beduidende geslagsverskille tussen seuns en dogters se tellings vasgestel, en daarom is besluit om twee aparte frekwensiepoligone te trek om die verspreiding van tellings na te gaan.

Grafiek i toon die verspreiding van 985 dogters.

- i. Die dogters het meer JA - antwoorde gegee as die seuns vandaar die negatiewe skeefheid. (Die dogters is as een groep geneem by die trek van die frekwensiepoligoon omdat aparte grafieke vir die verskillende ouderdomme op te klein groepe sou neerkom).
- ii. In die groepe is daar leerlinge uit stede en plattelandse gebiede. Dit wil voorkom of daar waarskynlik verskille tussen die plattelandse- en stadsgroepe kan wees soos blyk uit die twee pieke van die grafiek. Die twee pieke dui op twee verskillende groepe. Statisties is daar nie nagegaan of daar verskille in tellings tussen die plattelandse - en stadsgroepe is nie.

Grafiek ii toon die verspreiding van 964 seuns. (Die ouderdomme is in een verspreiding gebruik aangesien grafieke vir die verskillende ouderdomme op te klein groepe sou neerkom.)

- i. Die frekwensiepoligoon toon 'n effense positiewe skeefheid wat gunstig vergelyk met die verspreiding van Taylor (1953) en Cataneda et al (1956).
- ii. Die verskille in ouderdomme en standerds is moontlik verantwoordelik vir die afwyking van die normale verspreiding.
- iii. Net soos by die dogters is hier ook twee definitiewe pieke wat dui op twee verskillende groepe. In die geval is dit moontlik ook te wyte aan verskille tussen 'n plattelandse- en stadsgroep.

TABEL 18

KORRELASIES TUSSEN LEUENSKAAL EN ANGSTELLINGS

Dogters Ouderdom	n	r	Seuns Ouderdom	n	r
11	134	-.037	11	122	-.017
12	137	-.023	12	125	-.015
13	100	-.083	13	100	-.043
14	100	-.056	14	100	-.003
15	100	-.009	15	100	-.005
16	65	-.003	16	90	-.007

B. DIE P.U.S.A.K. (Sien Bylaag D)

Die P.U.S.A.K. vraelys bevat twintig vrae uit die Algemene Angsskaal van Sarason et al (1960), vyftien vrae uit die Kindervorm van die Manifeste angsskaal (Castaneda et al (1956) en vyf vrae uit die Skeidingsangsvraelys.

Die leuenskaalitems se nommers is:

3, 8, 13, 18, 24, 29, 35, 41, 44, 50.

Drie items is uit die Algemene Angsskaal geneem. Die ander is uit die Kindervorm van Manifeste Angsskaal geneem.

In Tabel 18 is die korrelasies tussen vraelystellings en leuenskaaltellings getabuleer. Aangesien dit geblyk het dat leerlinge geneig is om hulleself in 'n goeie of slegte lig te stel kan verwag word dat die korrelasie tussen vraelystellings en leuenskaaltellings onbeduidend sal wees.

Uit Tabel 18 blyk dit dat al die korrelasies negatief en onbeduidend is. Die bevinding stem ooreen met die bevinding van Castaneda et al (1956).

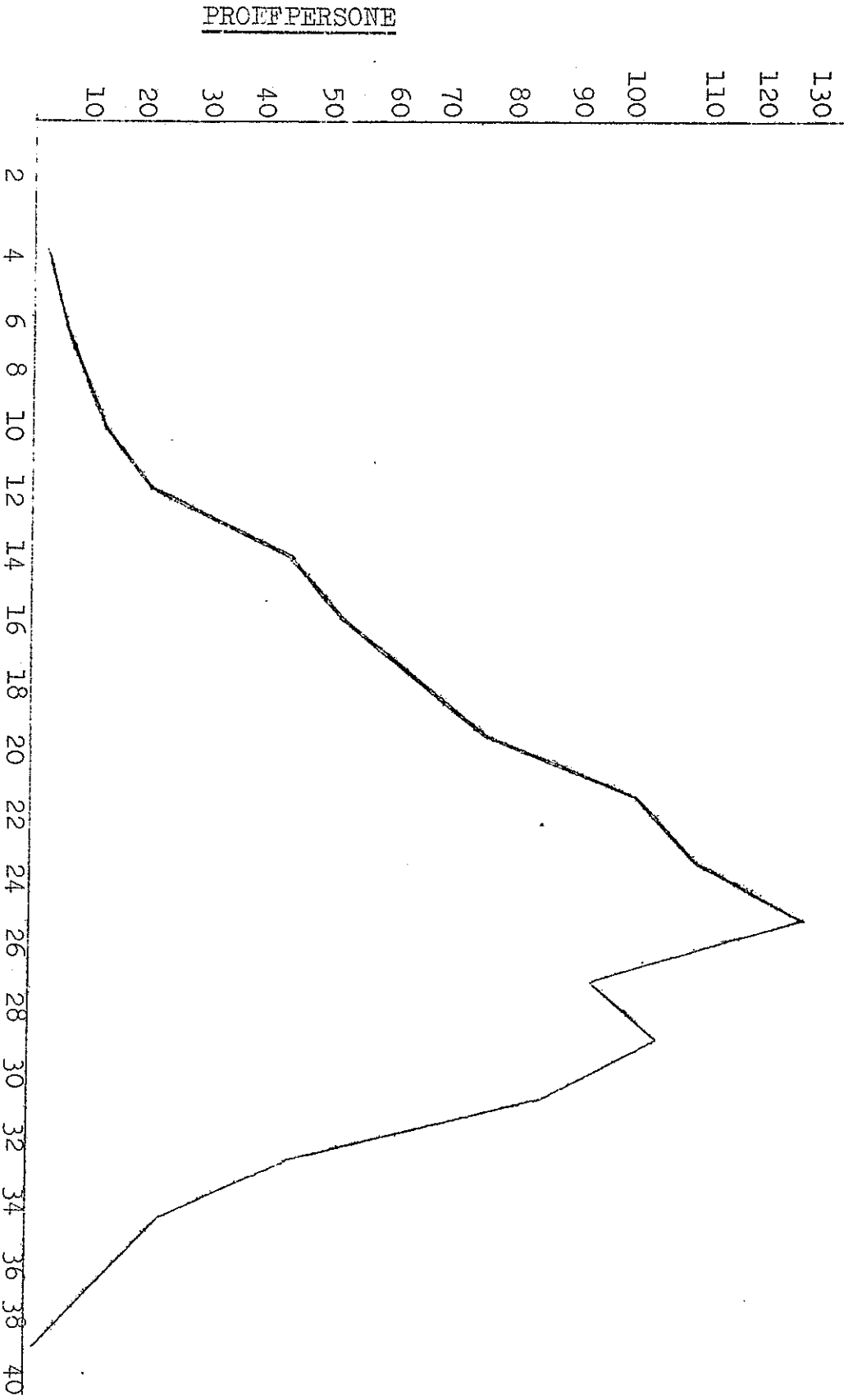
ERRATUM

Die dubbele negatief by die leuenskaalitem no.35 het die leerlinge verwar. (Die onderwysers was op die moontlikheid gewys). Na ooringing is besluit om die item "Word jy nooit kwaad nie" te vervang met heeltemal 'n ander vraag.

Die volgende leuenskaalitem uit die Algemene Angsskaal word dus nou no. 35 in die P.U.S.A.K.. "Toe jy kleiner was, was jy ooit vir enigiets bang?"

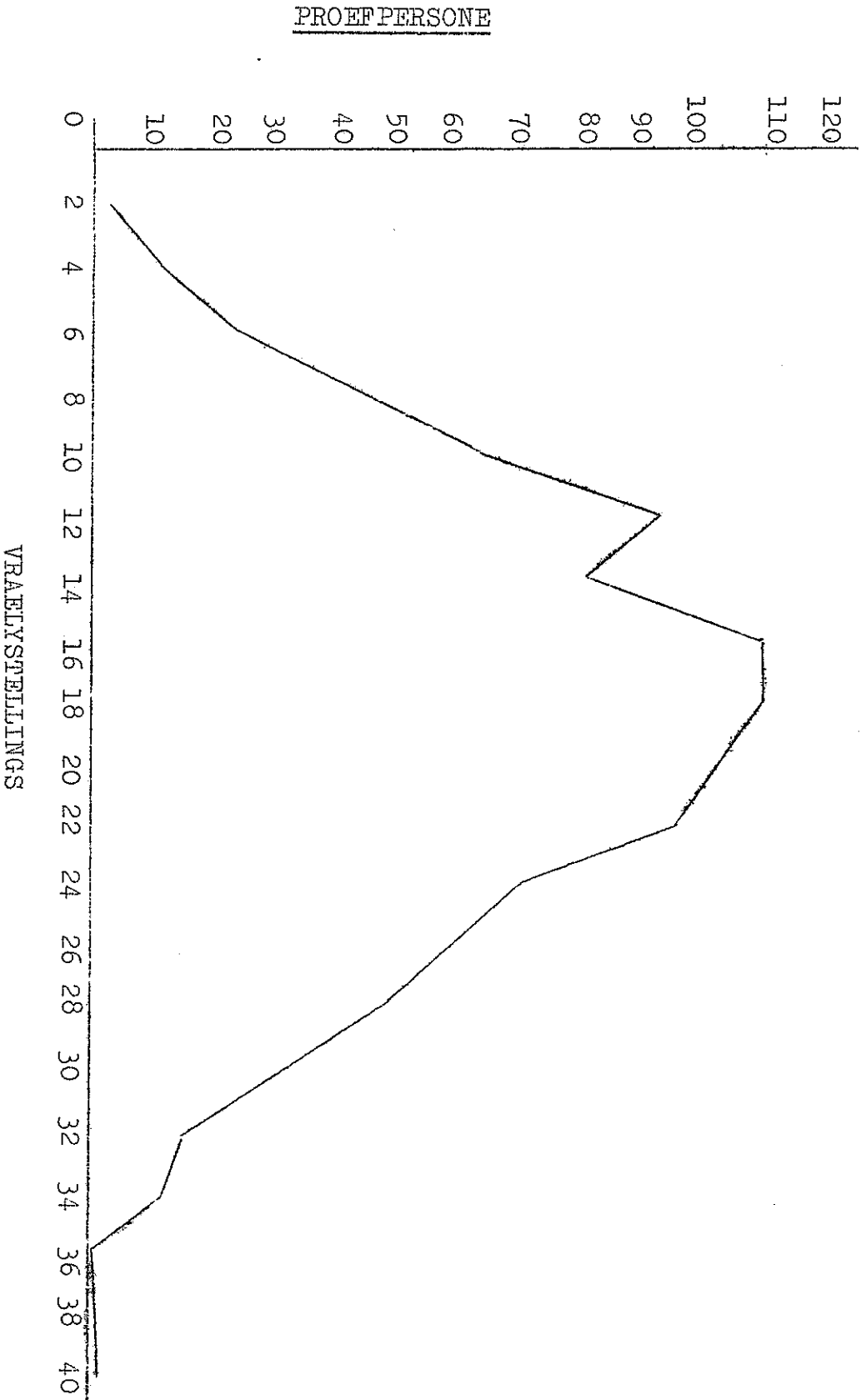
GRAFIEK 1.

Dogters Frekwensie Poligoon

VRAEÏYSPELLINGS

GRAFIEK 2. Seuns Frekwensie Poligoon

C. TOEPASSING VAN DIE P.U.S.A.K.

Die P.U.S.A.K. kan individueel of as 'n groepskaal afgeneem word. Die antwoordblad (Bylaag E) word aan die leerling of leerlinge gegee. Nadat al die besonderhede bo-aan die antwoordblad ingevul is, lees die toetsnemer die vrae duidelik. (Sien instruksies bylaag D).

Die tellingsmasker kan van 'n antwoordblad gemaak word. Die leuenskaalitems word aangedui en dan word al die JA- antwoorde getel. Die leuenskaalitems wat daar op dui of 'n leerling hom/haar in 'n goeie lig wil stel, kan ook 'n aanduiding van angstigtheid gee as daar te veel leuens is.

(Sien Tabel 19 vir voorlopige snypunte vir die verskillende ouderdomsgroepe.)

D. SNYPUNTE

Voorlopige snypunte is vasgestel met behulp van Staninetellings. (Sien Anastasi (1961)). Die metode hou die voordeel in dat die gemiddeld 5 is en standaardafwykings ± 2 . (Vooraf word die groep se tellings van groot tot klein ingedeel.) Persentasiewyse word van punte 1 - 9 die vraelyste uitgetel. As die $N = 100$ sal die verdeling as volg wees:

Persentasie	4	7	12	17	20	17	12	7	4
Stanine	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Tabel 19 bevat die Staninetellings vir die ouderdomsgroepe 10 - 16 jaar.

TABEL 19

S E A N I N E P A B E L V I R S E A N D A A R D I S A S I E

Dogters Ouderdom	n	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10 jr.	66	7-10	11-14	15-16	17-21	21-25	25-28	28-30	31-34	34-38
11	134	3-13	15-18	18-20	20-25	25-28	28-31	31-33	34-35	35-39
12	137	9-13	13-17	17-22	22-25	25-27	28-31	31-33	33-35	37-38
13	183	5-13	14-17	17-21	21-23	23-27	27-30	30-32	32-34	34-38
14	195	4-11	12-15	15-18	18-21	21-26	26-29	29-31	32-34	34-37
15	182	4-9	9-13	13-17	17-20	20-24	24-27	27-30	30-32	32-35
16	69	5-7	8-13	13-15	15-21	21-25	25-27	27-30	30-33	34-36
Seuns										
10 jr.	53	10-11	11-14	15-17	18-20	21-23	23-26	26-29	29-30	31
11	122	6-9	9-11	12-15	15-17	18-21	22-25	25-27	27-30	30-34
12	125	8-10	11	12-15	15-18	18-22	22-25	26-28	28-30	31-40
13	158	5-7	7-10	10-12	12-16	16-20	20-24	24-26	26-31	31-34
14	169	1-5	5-9	9-12	13-15	15-19	19-23	23-27	28-31	31-37
15	203	2-6	6-8	8-10	10-13	13-16	17-20	20-23	23-27	27-28
16	91	4-5	6-7	7-10	10-12	12-16	16-19	19-23	23-26	26-29

S A M E V A T T I N G

Uit die literatuur oor angs blyk dit dat daar verskillende sienswyses is:

- (i) Daar is die groep wat onderskei tussen angs en vrees. Hulle is o.a. Freud Kuypers, Horney, Jersild en May.
- (ii) 'n Ander groep maak geen onderskeid tussen angs en vrees nie en beskou die twee begrippe as sinonieme van mekaar. Hulle is o.a. Watson, Mowrer, Dollard, Miller, Spence en Taylor. Eersgenoemde groep voel dat angs vaag en objekloos van aard is. Freud, Kuypers en Jersild noem egter dat angs geprojekteer word op objektiewe voorwerpe om dit waarneembaar te maak. Hulle noem ook dat fobieë die transformasie van 'n interne gevaar na 'n eksterne gevaar is.

Die nuwere geslag gedragssielkundiges sien angs (vrees) as aangeleerde response. Mowrer, Dollard, Miller, Taylor en Spence beklemtoon aangeleerde gedrag en die rol van dryfvere stimuli, response en beloning by angs.

Daar is klaarblyklik 'n besliste ooreenstemming oor die invloed van angs by neurose en psigosomatiese belewenisse.

Op grond van die menings van Hull en Mowrer het Taylor haar "Manifest Anxiety Scale" saamgestel. Castaneda et al vereenvoudig hierdie skaal van Taylor om dit aan te wend by kinders. Heineman en Bendig o.a. het ook hulle vraelyste gebaseer op die werk van Taylor.

Die toetsangsskaal van Sarason et al is 'n bekende toets wat angs meet in toetsituasies. Die navorsers het ook 'n skaal om angs in die algemeen

te meet, saamgestel. Die algemene angsskaal word in een sessie saam met die toetsangsskaal afgeneem. Cox en Leaper (1959) het die toetsangsskaal en die algemene angsskaal aangepas vir gebruik in Australië.

Hallworth (1961) maak gebruik van elf items wat skeidingsangs meet in 'n vraelys oor angs.

Vertalings van Castaneda se C.M.A.S., Sarason et al se toetsangs en algemene angsskaal en die elf skeidingsangsitens is vir st. 3 leespeil nagesien en by st. 4 en 5 leerlinge afgeneem. Die tellings van 140 leerlinge op die vier skale is gebruik om die verwantskap tussen die vier skale na te gaan. Uit die korrelasies het dit geblyk dat die drie algemene angsskale hoër met mekaar as met die toetsangsskaal korreleer. Die neiging is verder bewys deurdat nie een toetsangsvraag in die P.U.S.A.K. opgeneem is nadat korrelasies tussen die boonste en onderste 27% verkry is nie.

Die P.U.S.A.K. bestaan uit 40 items plus 'n leuenskaal van 10 items.

Uit navorsing met verskillende angsskale blyk dit dat daar 'n neiging bestaan vir dogters om hoër tellings as seuns te kry. t - Toetse om verskille tussen die twee geslagte te bepaal het beduidende verskille geopenbaar wat die P.U.S.A.K. tellings aanbetref.

Betroubaarheid vir die P.U.S.A.K. is bereken en het vir alle ouderdomsgroepe 'n korrelasie hoër as .50 gegee vir die toets - hertoets-, twee- helfte en KR 21 betroubaarheid. Om die geldigheid van die P.U.S.A.K. te bepaal, is leerlinge van twee skole vir gedragsafwykende kinders getoets en verskille tussen die groepe en kontrolegroepe is bereken. Slegs in die geval van die st. 6 seuns van een skool, was daar nie beduidende verskille nie.

Die verwantskap tussen die P.U.S.A.K. en Bernreuter se F1 - C en F2 - S skale is bereken. Met

uitsondering van die dogters se korrelasie tussen die P.U.S.A.K. en F2 - S skaal, is al die korrelasies beduidend.

Daar is ook nagegaan wat die verwantskap tussen angstellings, intelligensie en skoolprestasie is. Die bevinding stem ooreen met meeste navorsers dat daar nie verwantskap bestaan tussen algemene angsskale, intelligensie en skoolprestasie nie. Dit het egter geblyk dat st. 7 seuns en st. 7 dogters se angstellings beduidend gekorreleer het met prestasie.

Korrelasies tussen leuenskaaliteme en vraelysttellings is bereken. Dit blyk dat die korrelasies almal negatief is en ooreenkom met die bevinding van Castaneda et al.

Staninetellings is ook bereken om snypunte vir die P.U.S.A.K. vas te stel.

S U M M A R Y

It seems as if there are different tendencies as far as anxiety is concerned.

- (i) Freud, May, Kuypers, Jersild and Horney amongst others differentiate between anxiety and fear.
- (ii) Watson, Mowrer, Dollard, Miller, Spence and Taylor make no clear distinction.

Freud, Kuypers, Jersild, Horney and May regard anxiety as vague and objectless. Freud, Kuypers and Jersild amongst others feel that anxiety can be projected on to specific objects. They regard phobias as the transformation of an internal danger into an external danger.

The more recent Behaviourists like Mowrer, Dollard, Miller, Spence and Taylor regard anxiety (fear) as a learned response. They stress learned behaviour and the influence of drive, stimulus, response and reward as far as anxiety is concerned.

There seems to be general agreement, however, as to the influence anxiety has on the neuroses and psychosomatic experiences.

Taylor, when composing her Manifest anxiety scale, based it on the views of Hull and Mowrer. Castanede et al simplified the Taylor scale for use with children. Others like Heineman and Bendig also used Taylor's scale to compose their own scales.

Another well-known test is the Test Anxiety Scale of Sarason et al; a scale used to measure anxiety in a test situation. They also composed a General anxiety scale to be used together with the Test anxiety scale. Cox (1959) adapted the Test anxiety and General anxiety scales for use in Australia.

Hallworth (1961) included eleven items which measure separation anxiety in a questionnaire on an-

xiety.

Translations of Casteneda and collaborator's C.M.A.S., Sarason and collaborators Test - and General anxiety scales and ten items on separation anxiety were simplified to meet the reading abilities of Std. 3 pupils. Std. 4 and 5 pupils were tested. The scores of 140 pupils on all four scales were used to calculate the relationship between the four anxiety scales. From the intercorrelations it seems that there are higher correlations between the general anxiety scales with one another than between the test anxiety scale and General anxiety scales. This tendency was also revealed when correlations between the highest and lowest 27% were obtained. Not one item from the Test anxiety scale was included in the "P.U.S.A.K.". The "P.U.S.A.K." consists of 40 items plus 10 lie scale items.

Research work with different anxiety scales revealed a tendency for girls to have higher scores on the "P.U.S.A.K." than boys. t - Tests to compute the differences between the two sexes were significant as far as "P.U.S.A.K." scores were concerned.

The reliability of the P.U.S.A.K. was computed for different age groups. The test - retest reliability, split half - reliability and KR 21 reliability rendered correlations higher than .50. To determine the validity of the P.U.S.A.K. pupils of two schools for delinquent children were tested and the differences between these groups and control groups were computed. All the t - Tests were significant except in the case of a Std. 6 class from one school.

The relationship between the "P.U.S.A.K." and Bernreuter's F1 - C and F2 - S were calculated. With the exception of the girls intercorrelation between the "P.U.S.A.K." scores and F2 - S scores, all the intercorrelations are significant.

Intercorrelations between anxiety scores, intelligence and school achievement were computed. The results agree with that of most research workers that there is but little relationship between general anxiety scales, intelligence and school achievement. It seemed, however, that there is relationship between "P.U.S.A.K." score and school achievement of Std. 7 boys and girls.

Intercorrelations between I scale scores and "P.U.S.A.K." scores were calculated. These were all insignificant and negative. These are in agreement with that of Castaneda and collaborators.

Stanine scores were also computed to determine check points for the "P.U.S.A.K." for different age groups.

LITERATUURVERWYSINGS

- ADLER, A. (1924) The practice and theory of individual psychology. London: Kegan Paul, Trench, Trubner.
- ALPERT, R & HABER, N.R. (1960). Anxiety in academic achievement situations. J Abnorm. soc. Psychol., 61, 207-215.
- ANASTASI, ANNE (1961). Psychological testing. (2e Uitg.) New York: Macmillan.
- BALDWIN, A.L. (1956). Behaviour and development in childhood. New York: Dryden.
- BENDER, LAURETTA.(1953). Aggression, hostility and anxiety in childhood. Springfield: Thomas.
- BENDIG, A.W. (1956). The development of a short form of the manifest anxiety scale. J. consult. Psychol., 20, 384.
- BENDIG, A.W. (1957). Extraversion, neuroticism, and manifest anxiety. J. consult. Psychol., 21, 389.
- BERKOWITZ, L. (1962) Aggression: A social psychological analysis. New York: McCraw-Hill.
- BOWLBY, J. (1960). Separation anxiety. Int. J. Psychoanal., 41, 89-113.
- BUSS, A.H., WIENER, M., DURKEE, ANN & BEAR, M. (1955) The measurement of anxiety in clinical situations. J. consult. Psychol., 19, 125-129.
- BUSS, A.H. (1955). A followup item analysis of the Taylor Anxiety Scale. J. clin. Psycho., 11, 409-410.
- CARMICHAEL, L. (1954). Manual of child psychology. New York: Wiley.
- CASTANEDA, A., McCANDIES, B.R. & PALERMO, D.S. (1956). The children's form of the Manifest Anxiety Scale. Child Developm., 27, 318-326.
- CASTANEA, A., PALERMO, D.S. & McCANDLES, B.R. (1956). Complex learning and performance as a function of anxiety in children and task difficulty. Child Developm., 27, 327-332.
- CHRISTY, R & BUDNITZKY, S. (1957). A short forced-choice anxiety scale, J. consult. Psychol., 21, 501.

- COX, F.N. (1959) General and Test Anxiety Scales for children. Austr. J. Psychol., 11, 70-80.
- COX, F.N. & LEAPER, PATRICIA M. (1960) Correlates of General and Test Anxiety in children. Austr. J. Psychol., 12, 169-177.
- DANA, R.H. (1957). Manifest anxiety, intelligence and psychopathology. J. consult. Psychol., 21, 38-39.
- DAVID, H. & BRENGELMANN, J.C. (Eds.) (1960). Perspectives in Personality research. London: Crosby, Lockwood.
- DAVIDS, A. (1955). Relations among several objective measures of anxiety under different conditions of motivation. J. consult. Psychol., 19, 275-279.
- DOLLARD, J. & MILLER, N.E. (1950). Personality and psychotherapy. New York: McGraw-Hill.
- DU TOIT, J.M. (s.j.) Statistiese oefeninge en tabelle vir die gebruik saam met "Statistiese metodes." Stellenbosch: Kosmo.
- EDWARDS, A.L. (1959). Statistical analysis. New York: Rinehart.
- ERIKSEN, C.W. & DAVIDS, A. (1955). The meaning and clinical validity of the Taylor Anxiety Scale and the hysteria-psychastenia scale from the M.M.P.I.. J. abnorm. soc. Psychol. 50, 75-77.
- ESSER, P.H. (1952). Karakterkennis en neurosenleer, Deel II. Kampen: Kok.
- EYSENCK, H.J. (1957). The dynamics of anxiety and hysteria. London: Routledge & Kegan Paul.
- FREUD, S. (1933). New introductory lectures on psychoanalysis. London: Replica Process.
- FREUD, S. (1949). Introductory lectures of psycho-analysis. London: Allen & Unwin.

- GLESER, G. & ULETT, G. (1952). The Saslow Screening Test as a measure of anxiety proneness. J. Clin. Psychol., 8, 279-283.
- GOODSTEIN, L.D. & FARBER, I.E. (1957). On the relation between A - scale scores and digit symbol performance. J. consult. Psychol., 21, 152-154.
- GRANICK, S. (1955). Intellectual performance as related to emotional instability in children. J. abnorm. soc. Psychol., 51, 653-656.
- HAFNER, A.J., POLLIE, D.M. & WAPNER, I. (1960) The relationship between the C.M.A.S. and W.I.S.C. functioning. J. clin. Psychol., 16, 322-323.
- HALL, C.S. & LINDZEY, G. (1959). Theories of personality. New York: Wiley.
- HALLWORTH, H.J. (1961) Anxiety in secondary modern and grammar school children. Brit. J. educ. Psychol., 31, 281-291.
- HEINEMAN, C.E. (1953). A forced choice form of the Taylor Anxiety Scale. J. consult. Psychol., 17, 447-454.
- HOLLOWAY, D.H. (1958). Reliability of the Children's Manifest Anxiety Scale at the rural third grade level. J. educ. Psychol., 49, 193-196.
- HOLTZMAN, W.H., CALVIN, A.D. & BITTERMAN, M.E. (1952). New evidence for the validity of Taylor's Manifest Anxiety Scale. J. abnorm. soc. Psychol., 47, 853-854.
- HORNEY, KAREN. (1951). The neurotic personality of our time. London: Butler & Tanner.
- HORNEY, KAREN. (1957). Our inner conflicts. London: Routledge & Kegan Paul.
- HOWE, E.S. (1960). Further comparison of two short-form derivatives of the Taylor Manifest Anxiety Scale. Psychol. Rep., 6, 21-22.

- HOWE, E.S. & SILVERSTEIN, A.B. (1960). Comparison of the shortform derivatives of the Taylor Manifest Anxiety Scale. Psychol. Rep., 6, 9-10.
- HOYT, D.P. & MAGOON, T.M. (1954). A validity study of the Taylor Manifest Anxiety Scale. J. clin. Psychol., 10, 357-361.
- HURLOCK, ELIZABETH B. (1964). Child development. New York: McCraw-Hill.
- ISAACS, SUSAN (1940). Social development in young children: A study of beginnings. London: Routledge.
- ISCOE, I. & COCHRAN, IRENE (1960). Some correlates of Manifest Anxiety in children. J. consult. Psychol., 24, 97.
- JACKSON, D.D. (Red.) (1960). The etiology of schizophrenia. New York: Basic Books.
- JERSLID, A.T. (1954). Child Psychology. London: Staples.
- JERSLID, A.T. & HOLMES, F.B. (1935). Children's fears. New York: Bureau of Publications, Teachers College, Columbia University.
- KAIZER, H.J. (1959). A modified Stanine Scale. J. exp. educ., 26, 261.
- KAPLAN, A.M. & HAFNER, A.J. (1959). Manifest Anxiety in hospitalized children. J. clin. Psychol., 15, 301-302.
- KERRICK, JEAN S. (1956) The effects of manifest anxiety and I.Q. On discrimination. J. abnorm. soc. Psychol., 52, 136-138.
- KORCHIN, S.J. & HEATH, HELEN A. (1961). Somatic experience in the anxiety state: Some sex and personality correlates of autonomic feedback. J. consult. Psychol., 25, 398-404.
- KRECH, D. & CRUTCHFIELD, R.S. (1948), Theory and problems of social psychology. New York: McCraw-Hill.
- KUYPERS, A. (1931). Het onbewuste in nieuwere paedagogische psychologie. Amsterdam: Paris.

- KUYPERS, A. (1954). De ziel van het kind. Wageningen: Zomer & Keuning.
- L'ABATE, L. (1960). Personality correlates of manifest anxiety in children. J. consult. Psychol., 24, 342-348.
- LEVITT, E.E. (1959). A comparison of parental and selfevaluations of psychopathology in children. J. clin. Psychol., 15, 402-402.
- LEVITT, E.E. (1957). Ecological differences in performance on the Children's Manifest Anxiety Scale. Psychol. Rep., 3, 281-286.
- LIPMAN, R.S. (1960). Children's manifest anxiety in Retardates and approximately equal M.A. normals. Amer. J. ment. Defic. 64, 1027-1028.
- LOOSLI-USTERI MARGUERITE. (1948). Die Angst des Kindes. Bern: Huber.
- LYLE, W.H. & SMOCK, C.D. (1955). The relationship between manifest anxiety and test anxiety. Iowa Acad. Sci. 62, 405-410.
- MATARAZZO, RUTH G. & MATARAZZO, J.D. (1956). Anxiety and pursuitmeter performance. J. consult. Psychol., 20, 70.
- MATARAZZO, RUTH G. (1955). The relationship of manifest anxiety to Wechsler-Bellevue subtest performance. J. consult. Psychol., 19, 218.
- MATARAZZO, J.D., GUZE, S.B. & MATARAZZO, RUTH B. (1955). An approach to the validity of the Taylor Anxiety Scale: scores of medical and psychiatric patients. J. abnorm. soc. Psychol., 51, 276-280.
- MAY, R. (1950) The meaning of anxiety. New York: Ronald.
- MAYZNER, M.S., SERSEN, E. & TRESSELT, M.E. (1955). The Taylor Manifest Anxiety Scale and intelligence. J. consult. Psychol., 19, 401-403.
- MCCANDLES, B.R. & CASTANEDA, A. (1956). Anxiety in children, school achievement and intelligence. Child Develpm., 27, 379-382.

- MONTAGUE, E.K. (1953). The role of anxiety in serial rote learning. J. exp. Psychol., 45, 91-96.
- MORTON, G.F. (1925). Childhood's fears. London: Duckworth.
- MOUSTAKIS, C.E. (1959). Psychotherapy with children. New York: Harper.
- MOWRER, O.H. (1939). A stimulus-response analysis of anxiety and its role as a reinforcing agent. Psychol. Rev., 46, 553-555.
- MOWRER, O.H. (1960) Learning theory and behaviour. New York, London: Wiley.
- MOWRER, O.H. (1950). Learning theory and personality dynamics. New York: Ronald.
- MUNROE, RUTH L. (1956). Schools of psychoanalytic thought. New York: Dryden.
- MUSSEN, P.H. (Red.) (1960). Handbook of research methods in child development. New York: Wiley.
- MUSSEN, P.H. (1963.) The psychological development of the child. New Jersey: Prentice Hall.
- MUSSEN, P.H., CONGER, J.J. & KAGAN, J. (1963). Child development and personality. New York: Harper.
- NEUMAN, J. (1949). Leben ohne Angst. Stuttgart: Hipokratesverlag. Marquart.
- NUTTIN, J. (1962). Psycho-analyse en persoonlijkheid. Antwerpen: Standaard.
- PALERMO, D.S., CASTANEDA, A. & McCANDLES, B.R. (1956). The relationship of anxiety in children to performance in a complex learning task. Child Developm., 27, 333-337.
- PALERMO, A.S. & LIPSITT, L.P. (Red.) (1963). Research readings in child psychology. New York: Holt.
- PICKREL, E.W. (1958). The differential effect of manifest anxiety on test performance. J. educ. Psychol., 49, 43-46.
- SARASON, I.G. (1957). Test anxiety, general anxiety and intellectual performance. J. consult. Psychol., 21, 485-490.

- SARASON, I.G. (1960). Empirical findings and theoretical problems in the use of anxiety scales. Psychol. Bull., 57, 403-415.
- SARNOFF, I., LIGHTHALL, F., WAITE, R., DAVIDSON, K., & SARASON, S. (1958). A cross-cultural study of anxiety among American and English school children. J. educ. Psychol., 49, 129-136.
- SARASON, S.B. DAVIDSON, K.S., LIGHTHALL, F.F., WAITE, R.R., & RUEBUSH, B.K. (1960). Anxiety in elementary school children. (A report research). New York: Wiley.
- SIEDMAN, J.M. (Red.) (1962). The child: A book of readings. New York: Holt.
- SMITH, G.M. (1951). A simplified guide to statistics for psychology and education. New York: Rinehart.
- SPENCE, K.W. & TAYLOR, JANET A. (1953). The relation of conditioned response strength to anxiety in normal, neurotic and psychotic subjects. J. exp. Psychol., 45, 265-272.
- TAYLOR, JANET A. (1956). Drive theory and manifest anxiety. Psychol. Bull., 53, 303-320.
- TAYLOR, JANET A. (1953). A personality scale of manifest anxiety. J. abnorm. soc. Psychol., 48, 285-290.
- THORPE, L., KATZ, B., & LEWIS, R.T. (1961). The psychology of abnormal behavior: A dynamic approach. New York: Ronald.
- TOLSMA, F.J. (1955). Angst en neurose. Rotterdam: Donner.
- VAN DUUVENDIJK, P. (1938). Het angstige kind. Kampen: Kok.
- VAN PEURSEN, C.A. (1955). Angst. Rotterdam: Donner.
- WATSON, J.B. (1928). Psychological care of infant and child. New York: Norton.
- WHITE, R.W. (1956). The abnormal personality. (2e uitg.) New York: Ronald.
- WIJNGAARDEN, H.R. (1955). Hoofdproblemen der volwassenheid. Utrecht: Bijleveld.

- WIRT, R.D. & BROEN, W.E. The relation of the Children's Manifest Anxiety Scale to the concept of anxiety used in the clinic. J. Consult. Psychol., 20, 482.
- WORSELEY, A. (1961). Fear and depression. London: Allen & Unwin.
- YOUNG, P.T. (1961). Motivation and emotion. New York: Wiley.

BYLAAG A

Kindervorm van die Manifeste Angsskaal

1. Is dit vir jou maklik om jou aandag by iets te bepaal?
2. Raak jy senuweeagtig as iemand na jou kyk terwyl jy werk?
3. Voel jy dat jy in alles die beste moet doen?
4. Bloos jy maklik?
5. Hou jy van almal wat jy ken?
6. Kom jy agter dat jou hart soms baie vinnig klop?
7. Voel jy soms of jy kan skree?
8. Wens jy dat jy ver hiervandaan af kan wees?
9. Lyk dit vir jou of ander mense dinge makliker doen as jy?
10. Wen jy 'n speletjie liewer as om dit te verloor?
11. Is jy in die geheim vir baie dinge bang?
12. Voel jy dat ander mense ontevrede is met die manier waarop jy dinge doen?
13. Voel jy eensaam selfs as daar mense rondom jou is?
14. Is dit vir jou maklik om 'n besluit te neem?
15. Raak jy senuweeagtig as dinge nie met jou reg loop nie?
16. Bekommer jy jou gedurig?
17. Is jy altyd vriendelik?
18. Bekommer jy jou oor wat jou ouers vir jou gaan sê?
19. Voel dit dikwels vir jou of jy moeilik asemhaal?
20. Word jy gou kwaad?
21. Voel jou hande sweterig?
23. Gaan jy meer as ander mense na die kleinhuisie toe?
24. Is ander kinders ongelukkiger as jy?

25. Bekommer jy jou oor wat ander mense van jou dink?
26. Sukkel jy om te sluk?
27. Het jy jou al bekommer oor dinge wat later sommer onbelangrik was?
28. Is jy fungevoelig?
29. Bekommer jy jou of jy die regte dinge doen?
30. Gedra jy jou altyd goed?
31. Bekommer jy jou oor wat gaan gebeur?
32. Is dit vir jou moeilik om in die aand te gaan slaap?
33. Bekommer jy jou oor hoe jy in die skool doen?
34. Is jy altyd gaaf teenoor almal?
35. Voel jy maklik sleg as iemand met jou raas?
36. Vertel jy altyd die waarheid?
37. Voel jy dikwels eensaam as jy tussen ander mense is?
38. Voel jy of iemand jou sal sê dat jy dinge verkeerd doen?
39. Is jy bang vir die donker?
40. Is dit vir jou moeilik om jou aandag by jou skoolwerk te bepaal?
41. Word jy nooit kwaad nie?
42. Voel jy dikwels naar op jou maag?
43. Voel jy gerus as jy gaan slaap?
44. Doen jy dikwels dinge wat jy agterna wens jy het nie gedoen nie?
45. Kry jy hoofpyne?
46. Bekommer jy jou dikwels oor wat met jou ouers kan gebeur?
47. Sê jy altyd net dinge wat jy behoort te sê?
48. Word jy gou moeg?

49. Is dit lekker om op skool hoë punte te behaal?
50. Kry jy soms nare drome?
51. Is jy senuweeagtig?
52. Vertel jy nooit 'n leuen nie?
53. Bekommer jy jou dikwels dat iets slegs miskien met jou kan gebeur?
54. Lyk dit vir jou of jy dit altyd ongelukkig tref?
55. Voel jy ontsteld as jou ma nie in die aand tuis is nie?
56. Bekommer jy jou daaroor dat jy anders as ander kinders is?
57. Voel jy dat ander kinders nie in jou belangstel nie?
58. Voel jy ontsteld as jy in die aand alleen gelaat word?
59. Is ander kinders snaaks teenoor jou?
60. Lyk dit vir jou dat jy meer geterg word as ander kinders?
61. Het jy al dikwels by die skool eensaam gevoel?
62. Is jou onderwysers altyd regverdig?
63. Voel jy gewoonlik ongelukkig as jy langer as 'n dag van jou ma af weg is?

BYLAAG A

Vraelys oor Toetsangs by Kinders

1. Is jy bekommerd as die juffrou/meneer sê dat sy/hy vrae gaan stel om te toets hoeveel jy weet?
2. Voel jy bekommerd of jy aan die einde van die jaar sal oorgeplaas word van standerd na standerd.....?
3. As die juffrou/meneer jou vra om op te staan en hardop in die klas te lees, is jy dan bang dat jy foute sal maak?
4. As die juffrou/meneer sê dat sy/hy 'n paar seuns en dogters gaan vra om somme uit te werk, hoop jy dan dat sy liever ander leerlinge sal vra en nie vir jou nie?
5. Droom jy soms snags dat jy in die skool is en nie die juffrou/meneer se vrae kan beantwoord nie?
6. As die juffrou/meneer sê dat sy/hy wil uitvind hoeveel jy geleer het, begin jou hart vinniger klop?
7. As die juffrou/meneer besig is om vir julle somme te verduidelik, voel jy dat ander kinders in die klas haar/hom beter verstaan as jyself?
8. As jy saans in die bed lê, voel jy soms bekommerd oor hoe jy die volgende oggend in die klas gaan vaar?
9. As die juffrou/meneer jou vra om voor die klas op die swartbord te skryf, bewe die hand waarmee jy skryf soms 'n bietjie?
10. As die juffrou/meneer julle leer om te lees, voel jy dat die ander kinders in die klas haar/hom beter verstaan as jy?
11. Dink jy dat jy jou meer oor die skool bekommer as die ander kinders?
12. As jy tuis is en oor die somles van die volgende dag dink, word jy dan bang dat jy verkeerd sal antwoord as die juffrou/meneer jou vra?

13. As jy siek is en uit die skool moet bly, bekommer jy jou dat jy in jou skoolwerk swakker as die ander kinders sal doen as jy weer teruggaan skool toe?
14. Droom jy soms snags dat ander seuns en dogters in julle klas dinge kan doen wat jy nie kan doen nie?
15. As jy tuis is en aan jou leesles vir die volgende oggend dink, voel jy dan bekommerd dat jy swak sal lees?
16. As die juffrou/meneer sê dat sy/hy vrae gaan vra om uit te vind hoeveel julle geleer het, kry jy dan 'n hol gevoel op jou maag?
17. As die juffrou/meneer jou gevra het om iets in die klas te doen, soos lees of 'n som maak, en jy het dit baie swak gedoen, sal jy voel of jy kan huil, selfs al probeer jy om nie te huil nie?
18. Droom jy soms snags dat die juffrou/meneer kwaad is, omdat jy nie jou skoolwerk ken nie?

Die woord „toets” sal in die volgende klompie vrae gebruik word. Wat ek met die woord „toets” bedoel, is altyd wanneer julle juffrou/meneer julle vra om iets te doen om uit te vind hoeveel julle weet of hoeveel julle geleer het. Sy mag julle vra om op papier te skryf, of om hardop te antwoord, of om op die skryfbord te skryf. Verstaan julle nou wat ek met die woord „toets” bedoel? - dit is wanneer die juffrou/meneer julle vra om iets te doen om uit te vind hoeveel julle weet.

19. Is jy bang vir skool toetse?
20. Bekommer jy jou baie voor jy 'n toets skryf?
21. Bekommer jy jou baie terwyl jy besig is om 'n toets te skryf?
22. As jy klaar is met 'n toets, is jy bekommerd oor hoe jy gedoen het?
23. Droom jy soms snags dat jy swak gedoen het in 'n toets wat jy daardie dag in die skool afgelê het?
24. As jy 'n toets skryf, bewe die hand waarmee jy skryf soms 'n bietjie?
25. As die juffrou/meneer sê dat sy/hy die klas 'n

toets gaan gee, word jy bang dat jy sleg gaan doen daarin?

26. As jy 'n moeilike toets skryf, vergeet jy party dinge wat jy baie goed geken het voor jy met die toets begin het?
27. Wens jy baie keer dat jy jou nie so baie oor toetse bekommer het nie?
28. As die juffrou/meneer sê dat sy/hy julle 'n toets gaan laat skryf, voel jy snaaks of senuweeagtig?
29. As jy besig is om 'n toets te skryf, voel jy gewoonlik dat jy sleg doen?
30. Terwyl jy op pad is skool toe, bekommer jy jou soms dat die juffrou/meneer julle klas 'n toets gaan laat skryf?
31. As jy van die huis af weg is, bekommer jy jou oor wat by die huis mag gebeur?
32. Kwel jy jou soms dat ander kinders mooier as jy is of dat jou liggaam nie ontwikkel soos dit moet nie?
33. Is jy bang vir muise of rotte?
34. Het jy jou al ooit bekommer of jy jou les ken?
35. As jy teen 'n leer moes opklim sou jy jou bekommer dat jy mag afval?
36. Bekommer jy jou dat jou moeder miskien kan siek word?
37. Voel jy gerus as jy in die aand alleen moet huis toe loop?
38. Bekommer jy jou soms oor wat ander mense van jou dink?
39. Kry jy 'n aardige gevoel as jy bloed sien?
40. As jou vader weg is van die huis af, bekommer jy jou of hy gaan terugkom?
41. Maak weerlig en donderstorms jou bang?
42. Is jy soms bang dat jy nie iets sal kan doen wat jy graag wil doen nie?
43. As jy na die tandarts toe gaan, bekommer jy jou dat hy jou sal seer maak?
44. Is jy bang vir goed soos slange?

45. As jy saans in die bed is en probeer om aan die slaap te raak, kom jy soms agter dat jy jou oor iets bekommer?
46. Toe jy kleiner was, was jy ooit vir enigiets bang?
47. Is jy soms bang as jy van 'n hoë plek af kyk?
48. Raak jy bekommerd as jy na die dokter se spreekkamers toe moet gaan?
49. Maak sommige van die stories oor die radio jou soms bang?
50. Was jy al ooit bang vir seerkry?
51. Raak jy bekommerd as jy alleen tuis is en iemand klop aan die deur?
52. Voel jy bangerig as jy 'n dooie dier sien?
53. Dink jy, jy bekommer jou meer as ander seuns en dogters?
54. Bekommer jy jou dat jy dalk in een of ander ongeluk beseer kan word?
55. Het enigiemand al ooit reggekry om jou bang te maak?
56. Is jy bang vir goed soos gewere?
57. Kry jy soms 'n snaakse gevoel op jou maag sonder dat jy weet waarom?
58. Is jy bang dat 'n hond jou sal byt of seermaak?
59. Voel jy ooit bang dat iets met iemand wat jy ken, kon gebeur het?
60. Voel jy gerus as jy saans alleen tuis is?
61. Is jy bang om te naby aan vuurwerke te kom, omdat jy bang is vir die ontploffing?
62. Bekommer jy jou dat jy miskien kan siek word?
63. Is jy altyd ongelukkig?
64. As jou moeder van die huis af weg is, bekommer jy jou dat sy nie sal terugkom nie?
65. Is jy bang om in water in te duik omdat jy miskien kan seerkry?
66. Kry jy 'n snaakse gevoel as jy aan iets raak wat baie skerp is?

67. Bekommer jy jou ooit oor wat gaan gebeur?
68. Word jy bang as jy 'n donker kamer moet ingaan?
69. Hou jy nie daarvan om te baklei nie, omdat jy bang is dat jy in die bakleiery sal seerkry?
70. Kwel jy jou of jou pa miskien kan siek word,
71. Het jy al ooit 'n droom gehad wat jou bang laat word het?
72. Hou jy van spinnekoppe?
73. Kry jy soms die gevoel dat iets slegs met jou gaan gebeur?
74. Word jy bang as jy alleen in 'n kamer is en 'n snaakse geluid hoor?
75. Bekommer jy jou ooit?

BYLAAG B

NAAM..... GESLAG ST

SKOOL OUDERDOM

1.	JA.	NEE.	25.	JA.	NEE.
2.	JA.	NEE.	26.	JA.	NEE.
3.	JA.	NEE.	27.	JA.	NEE.
4.	JA.	NEE.	28.	JA.	NEE.
5.	JA.	NEE.	29.	JA.	NEE.
6.	JA.	NEE.	30.	JA.	NEE.
7.	JA.	NEE.	31.	JA.	NEE.
8.	JA.	NEE.	32.	JA.	NEE.
9.	JA.	NEE.	33.	JA.	NEE.
10.	JA.	NEE.	34.	JA.	NEE.
11.	JA.	NEE.	35.	JA.	NEE.
12.	JA.	NEE.	36.	JA.	NEE.
13.	JA.	NEE.	37.	JA.	NEE.
14.	JA.	NEE.	38.	JA.	NEE.
15.	JA.	NEE.	39.	JA.	NEE.
16.	JA.	NEE.	40.	JA.	NEE.
17.	JA.	NEE.	41.	JA.	NEE.
18.	JA.	NEE.	42.	JA.	NEE.
19.	JA.	NEE.	43.	JA.	NEE.
20.	JA.	NEE.	44.	JA.	NEE.
21.	JA.	NEE.	45.	JA.	NEE.
22.	JA.	NEE.	46.	JA.	NEE.
23.	JA.	NEE.	47.	JA.	NEE.
24.	JA.	NEE.	48.	JA.	NEE.

- 49. JA. NEE.
- 50. JA. NEE.
- 51. JA. NEE.
- 52. JA. NEE.
- 53. JA. NEE.
- 54. JA. NEE.
- 55. JA. NEE.
- 56. JA. NEE.
- 57. JA. NEE.
- 58. JA. NEE.
- 59. JA. NEE.
- 60. JA. NEE.
- 61. JA. NEE.
- 62. JA. NEE.
- 63. JA. NEE.
- 64. JA. NEE.
- 65. JA. NEE.
- 66. JA. NEE.
- 67. JA. NEE.
- 68. JA. NEE.
- 69. JA. NEE.
- 70. JA. NEE.
- 71. JA. NEE.
- 72. JA. NEE.
- 73. JA. NEE.
- 74. JA. NEE.
- 75. JA. NEE.

NAAM GESLAG ST.
SKOOL OUDERDOM

1.	JA.	NEE.	26.	JA.	NEE.
2.	JA.	NEE.	27.	JA.	NEE.
3.	JA.	NEE.	28.	JA.	NEE.
4.	JA.	NEE.	29.	JA.	NEE.
5.	JA.	NEE.	30.	JA.	NEE.
6.	JA.	NEE.	31.	JA.	NEE.
7.	JA.	NEE.	32.	JA.	NEE.
8.	JA.	NEE.	33.	JA.	NEE.
9.	JA.	NEE.	34.	JA.	NEE.
10.	JA.	NEE.	35.	JA.	NEE.
11.	JA.	NEE.	36.	JA.	NEE.
12.	JA.	NEE.	37.	JA.	NEE.
13.	JA.	NEE.	38.	JA.	NEE.
14.	JA.	NEE.	39.	JA.	NEE.
15.	JA.	NEE.	40.	JA.	NEE.
16.	JA.	NEE.	41.	JA.	NEE.
17.	JA.	NEE.	42.	JA.	NEE.
18.	JA.	NEE.	43.	JA.	NEE.
19.	JA.	NEE.	44.	JA.	NEE.
20.	JA.	NEE.	45.	JA.	NEE.
21.	JA.	NEE.	46.	JA.	NEE.
22.	JA.	NEE.	47.	JA.	NEE.
23.	JA.	NEE.	48.	JA.	NEE.
24.	JA.	NEE.	49.	JA.	NEE.
25.	JA.	NEE.	50.	JA.	NEE.

- 51. JA. NEE.
- 52. JA. NEE.
- 53. JA. NEE.
- 54. JA. NEE.
- 55. JA. NEE.
- 56. JA. NEE.
- 57. JA. NEE.
- 58. JA. NEE.
- 59. JA. NEE.
- 60. JA. NEE.
- 61. JA. NEE.
- 62. JA. NEE.
- 63. JA. NEE.

BYLAAG C

Instruksies by Vraelyste

My naam is

Ek gaan julle 'n klompie vrae vra, maar anderster vrae as wat julle in die skool kry. Die vrae wat ek gaan vra, gaan oor hoe jy voel en daarom het hulle nie regte of verkeerde antwoorde nie. Ek sal eers die papiere waarop julle moet antwoord uitdeel en dan sal ek meer sê oor die vrae.

Skryf jou naam en van bo-aan die eerste bladsy. As jy 'n meisie is, skryf 'n M agter jou van en 'n S as jy 'n seun is.

Soos ek netnou gesê het, gaan ek julle 'n klompie vrae vra. Net ek sal na die antwoorde kyk, nie eens julle onderwysers, hoof of ouers sal na die vrae se antwoorde kyk nie. Die vrae is anders as die vrae wat in die skool aan julle gestel word. Hulle is anders omdat daar nie regte of verkeerdes is nie. Julle moet na elke vraag luister en dan 'n kringetjie om die JA of die NEE trek. Die vrae gaan oor hoe jy dink en voel en het daarom nie regte of verkeerde antwoorde nie. Alle mense dink en voel nie eenders nie. Jy mag miskien 'n ringetjie om die NEE na 'n vraag trek en jou maat langs jou 'n kringetjie om die JA. Byvoorbeeld, as ek sou vra, „Hou jy daarvan om met 'n bal te speel?" sal sommige van julle 'n kringetjie om die JA trek en sommige 'n kringetjie om die NEE. Jou antwoorde hang af van hoe jy oor die saak dink of voel. Hierdie vrae gaan oor hoe jy dink of voel oor die skool en oor baie dinge. Onthou luister aandagtig na elke vraag en antwoord JA of NEE soos jy dink en voel. As jy nie 'n vraag verstaan nie, steek jou hand op en vra vir my. Probeer so eerlik antwoord as jy kan.

Nou,/-92-

Nou, om te begin, druk elkeen met sy vinger op
Nommer 1. Hier is die eerste vraag. Nommer 1.
„Is jy bekommerd as (Herhaal hierdie prosedure
om vrae aan te bied vir 'n hele aantal van hulle en
hou deurgaans vol om eers die nommer te sê voordat
die vraag gelees word.)

BYLAAG D:...../-93-

BYLAAG D

P.U. Siftingsvraelys oor Angs by Kinders

INSTRUKSIES

My naam is

Ek gaan julle 'n klompie vrae vra, maar vrae wat anders is as wat julle in die skool kry. Die vrae wat ek gaan vra, gaan oor hoe jy voel en daarom het hulle nie regte of verkeerde antwoorde nie. Ek sal eers die papiere waarop julle moet antwoord uitdeel en dan sal ek meer sê oor die vrae.

Skryf jou naam en van bo-aan die eerste bladsy. As jy 'n meisie is, skryf 'n M na die woord 'geslag' en 'n S as jy 'n seun is. Soos ek netnou gesê het, gaan ek julle 'n klompie vrae vra. Net ek sal na die antwoorde kyk, nie eens julle onderwysers nie, of die hoof of julle ouers sal na die vrae se antwoorde kyk nie. Die vrae is anders as die vrae wat in die skool aan julle gestel word. Hulle is anders omdat daar nie regtes of verkeerdes is nie. Julle moet na elke vraag luister en dan 'n kringetjie om die JA of NEE trek. Alle mense dink en voel nie eenders nie. Jy mag miskien 'n kringetjie om die NEE na 'n vraag trek en jou maat langs jou 'n kringetjie om die JA. Byvoorbeeld as ek sou vra, „Hou jy daarvan om met 'n bal te speel?” sal sommige van julle 'n kringetjie om die JA trek en sommige 'n kringetjie om die NEE. Jou antwoorde hang af van hoe jy oor die saak dink of voel. Onthou luister aandagtig na elke vraag en antwoord JA of NEE soos jy dink en voel. As jy nie 'n vraag verstaan nie, steek jou hande op en vra vir my. Probeer so eerlik antwoord as jy kan.

Nou, om te begin, druk elkeen met sy vinger op Nommer 1. Hier is die eerste vraag. Nommer 1:

Bloos jy maklik?. (Herhaal hierdie prosedure om vrae aan te bied vir 'n hele aantal van hulle en hou deurgaans vol om eers die nommer te sê voordat die vraag gelees word.).

P.U./-95-

BYLAE E

P.U. Siftingsvraelys oor Angs by Kinders

1. Bloos jy maklik?
2. Voel jy soms of jy kan skree?
3. Hou jy van almal wat jy ken?
4. Voel jy dat ander mense ontevrede is met die manier waarop jy dinge doen?
5. Voel jy eensaam selfs as daar mense rondom jou is?
6. Raak jy senuweeagtig as dinge nie met jou reg loop nie?
7. Bekommer jy jou gedurig?
8. Wen jy 'n speletjie liewer as om dit te verloor?
9. Bekommer jy jou oor wat jou ouers vir jou gaan sê?
10. Voel jou hande sweterig?
11. Voel jy dikwels eensaam as jy tussen ander mense is?
12. Voel jy of iemand jou sal sê dat jy dinge verkeerd doen?
13. Is jy altyd vriendelik?
14. Is jy bang vir die donker?
15. Voel jy dikwels naar op jou maag?
16. Kry jy soms nare drome?
17. Is jy senuweeagtig?
18. Gedra jy jou altyd goed?
19. Bekommer jy jou daaroor dat jy anders as ander kinders is?
20. Voel jy dat ander kinders nie in jou belangstel nie?
21. Voel jy ontsteld as jy in die aand alleen gelaat word?
22. Is ander kinders snaaks teenoor jou?
23. Het jy al dikwels by die skool eensaam gevoel?
24. Is jy altyd goedgesmanierd?
25. As jy teen 'n leer moes opklim sou jy jou bekommer dat jy mag afval?
26. Kry jy 'n aardige gevoel as jy bloed sien?
27. As jy na die tandarts toe gaan, bekommer jy jou dat hy jou sal seermaak?
28. Raak jy bekommerd as jy na die dokter se spreekkamers toe moet gaan?
29. Vertel jy altyd die waarheid?

30. Maak sommige van die stories oor die radio jou sons bang?
31. Raak jy bekommerd as jy alleen tuis is en iemand klop aan die deur?
32. Voel jy bangerig as jy 'n dooie dier sien?
33. Bekommer jy jou dat jy dalk in een of ander ongeluk beseer kan word?
34. Dink jy jy bekommer jou meer as ander seuns en dogters?
35. Toe jy kleiner was, was jy ooit vir enigiets bang?
36. Is jy bang vir goed soos gewere?
37. Kry jy soms 'n snaakse gevoel op jou maag sonder dat jy weet waarom?
38. Is jy bang dat 'n hond jou sal byt of seermaak?
39. Is jy bang om te naby aan vuurwerke te kom, omdat jy bang is vir die ontploffing?
40. Kry jy 'n snaakse gevoel as jy aan iets raak wat baie skerp is?
41. Bekommer jy jou soms oor wat ander mense van jou dink?
42. Word jy bang as jy in 'n donker kamer moet ingaan?
43. Kry jy soms die gevoel dat iets slegs met jou gaan gebeur?
44. Bekommer jy jou ooit oor wat gaan gebeur?
45. Word jy bang as jy alleen in 'n kamer is en 'n snaakse geluid hoor?
46. Is jy soms bang as jy van 'n hoë plek af kyk?
47. Is jy bang om in water in te duik omdat jy miskien kan seerkry?
48. Is jy bang vir muise of rotte?
49. Word jy gou moeg?
50. Bekommer jy jou ooit?

NAAM: GESLAG: St.....

SKOOL: OUDERDOM:

1. JA.	NEE.	26. JA.	NEE.
2. JA.	NEE.	27. JA.	NEE.
3. JA.	NEE.	28. JA.	NEE.
4. JA.	NEE.	29. JA.	NEE.
5. JA.	NEE.	30. JA.	NEE.
6. JA.	NEE.	31. JA.	NEE.
7. JA.	NEE.	32. JA.	NEE.
8. JA.	NEE.	33. JA.	NEE.
9. JA.	NEE.	34. JA.	NEE.
10. JA.	NEE.	35. JA.	NEE.
11. JA.	NEE.	36. JA.	NEE.
12. JA.	NEE.	37. JA.	NEE.
13. JA.	NEE.	38. JA.	NEE.
14. JA.	NEE.	39. JA.	NEE.
15. JA.	NEE.	40. JA.	NEE.
16. JA.	NEE.	41. JA.	NEE.
17. JA.	NEE.	42. JA.	NEE.
18. JA.	NEE.	43. JA.	NEE.
19. JA.	NEE.	44. JA.	NEE.
20. JA.	NEE.	45. JA.	NEE.
21. JA.	NEE.	46. JA.	NEE.
22. JA.	NEE.	47. JA.	NEE.
23. JA.	NEE.	48. JA.	NEE.
24. JA.	NEE.	49. JA.	NEE.
25. JA.	NEE.	50. JA.	NEE.